КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ
ТРАНСПОРТ ЖАНА ЖОЛ МИНИСТРЛИГИ

Борбор Азиядагы транспорттук жол байланыштарын жакшыртуу программасы
Кыргыз Республикасы

КӨЧҮРҮҮ БОЮНЧА КЫСКАЧА ИШ АРАКЕТТЕР ПЛАНЫ

Исфана – Кайрагач участогу

(ноябрь 2013 ж.)

жана

Сүлүктү - Кольцо участогу боюнча

Аффидевит

(июнь 2017 ж.)

Исфана - Сүлүктү участогу боюнча

Аффидевит

(июль 2016 ж.)

МАЗМУНУ

Сүлүктү - Кольцо участогу боюнча Аффидевит (июнь 2017 ж.)
Исфана - Сүлүктү участогу боюнча Аффидевит (июль 2016 ж.)

1. КИРИШҮҮ 1
2. ШАРТТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ 2
2.1.Исфана-Кайрагач участкаларынын баяндамасы 2
2.2. Жолдорду долбоорлоо параметрлери 4
2.3. Көчүрүү таасирлеринин түрү жана талап кылынган Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планы 4
2.4. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планынын милдеттери 5
2.5. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планын даярдоо учурундагы кабыл алынган чаралар: 5
3. КӨЧҮРҮҮ ТААСИРЛЕРИН АНЫКТОО МЕТОДОЛОГИЯСЫ 5
3.1. Жеке активдерди аныктоо жана өлчөө 5
3.2. Долбоордун таасирине дуушарланган үй чарбаларды жана адамдарды аныктоо . 6
3.3. Таасирге дуушар болгон активдердин компенсациясын баалоо жана өлчөмүн аныктоо 6
4. КӨЧҮРҮҮ ТААСИРИ 7
4.1. Көчүрүү таасирлери жөнүндө кыскача сереп 7
4.2. Таасирге дуушар болгон жерлердин жана үй чарбалардын саны 7
4.3. Таасирге дуушар болгон курулмардын жана үй чарбалардын саны 8
4.4. Таасирге дуушар болгон дарактар жана үй чарбалар 8
4.5 Бизнести жоготуу 9
4.6. Көчүрүүгө жардам берүү 9
5. СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК АБАЛЫ 9
5.1. Баткен облусунун социалдык-экономикалык абалы........ 9
5.2. Долбоор участокторундагы социалдык-экономикалык абал........ 10
5.3. Таасирге дуушар болгон үй чарбалардын социалдык-экономикалык абалы 12
6. УКУКТУК ЖАНА САЯСИЙ БАЗА 14
6.1. Жерди алып коюу жана кочүрүү боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамы 14
6.2. Дүйнөлүк банктын башкы принциптери жана процедуралары 14
6.3. Ушул бөлүм боюнча компенсация алуу укугу (КИП)........ 15
6.4. Компенсациялык өлчөмдөрдүн матрицасы 15
7. КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР, КАТЫШУУ ЖАНА МААЛЫМДОО 16
8. ИНСТИТУЦИОНАЛДЫК ТҮЗҮЛҮШ 17
8.1. Институционалдык структура 17
8.2. Транспорт жана Жол Министрлиги 17
8.3. Жерди алып коюу жана көчүрүү боюнча ведомстволор аралык комиссия 17
8.4. Көзөмөлдөө боюнча консультант 17

8.5. Жарандык уюм 18
9. Арыздарды карап чыгуу механизми 18
9.1. Маселелер 18
9.2. Арыздарды Кароо Тобу (АКТ) 18
9.3. Арыздарды кароо процесси 18
9.4. Арыздарды кароочу топтун документтерин каттоо 19
10. МОНИТОРИНГ ЖҮРГҮЗҮҮ ЖАНА БААЛОО СИСТЕМАСЫ 20
11. БААЛОО ЫКМАЛАРЫ ЖАНА КОМПЕНСАЦИЯЛАР 21
11.1. Таасирге дуушар болгон жерлер үчүн компенсация 21
11.2. Таасирге дуушар болгон курулмалар үчүн компенсация 21
11.3. Таасирге дуушар болгон дарактар үчүн компенсация 22
11.4. Бизнести жоготкондугу үчүн компенсация 22
12. КӨЧҮРҮҮНҮН БЮДЖЕТИ ЖАНА КАРЖЫЛОО 22
12.1. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планынын ишке ашыруу наркы 22
12.2. Каржылоо булагы 23
13. КӨЧҮРҮҮ БОЮНЧА КЫСКАЧА ИШ-АРАКЕТТЕР ПЛАНЫН ИШКЕ АШЫРУУ ГРАФИГИ 24

Тиркеме

Тиркеме 1: Таасирге учураган үй-чарбаларынын атынан сурамжылоого катышкан адамдардын тизмеси
Тиркеме 2:СЭТ (Социалдык-экономикалык текшерүү) жана ҮДТ (үй-чарбаларын деталдуу текшерүү) анкетасы

Таблицалардын тизмеси

Таблица 1: Жерлер жана таасирге дуушар болгон үй чарбалардын саны 7
Таблица 2: Таасирге дуушар болгон курулмалардын жана үй чарбалардын саны 8
Таблица 3: Таасирге дуушар болгон дарактар жана үй чарбалар 8
Таблица 4: Бизнести жоготуу 9
Таблица 5: Баткен облусундагы калктын этностук курамы 10
Таблица 6: Баткен облусунун социалдык-экономикалык абалы 10
Таблица 7: Исфана шаарынын киреше булактары 11
Таблица 8: Самат айылынын киреше булактары 11
Таблица 9: Жалпы демографиялык маалымат 12
Таблица 10: Таасирге дуушар болгон үйчарбаларынын кожоюндары 12
Таблица 11: Негизги киреше булагы 12
Таблица 12: Калктын кесибинин түрү 13
Таблица 13: Жерди пайдалануу 13
Таблица 14: Таасирге дуушар болгон үй чарбалардын кирешелеринин орточо деңгээли 13
Таблица 15: Компенсациялык өлчөмдөрдүн матрицасы 15
Таблица 16: Арыздарды кароо процесси 19
Таблица 17: Мониторинг жүргүзүүнүн көрсөткүчтөрү 20
Таблица 18: Таасирге дуушар болгон жерлер үчүн компенсация 21
Таблица 19: Таасирге дуушар болгон курулмалар үчүн компенсация 21

Таблица 20: Таасирге дуушар болгон дарактар үчүн компенсациялар 22
Таблица 21: Бизнести жоготкондугу үчүн компенсация 22
Таблица 22: КИПтин ишке ашыруу наркы.. 23

Сүрөттөрдүн тизмеси

Сүрөт 1: Исфана – Кайрагач участкасынын долбоору... 3
Сүрөт 2: III категориядагы жол үчүн туурасынан кеткен кесилиш 4
Сүрөт 3: Көчүрүү боюнча Иш-аракеттер Планын ишке ашыруу мөөнөттөрү……………………….24

КЫСКАРТУУЛАР

АКжТМА	-	Айлана чөйрөнү коргоо жана Токой чарбасы Мамлекеттик Агенттиги
АКТ	-	Арыздарды Карап чыгуучу Топ
ИДИТ	-	Инвестициялык долбоорлоду ишке ашыруу тобу
ҮДТ	-	Үй-чарбаларын деталдуу текшерүү
ЖЭИ	-	Жол-эксплуатациялык ишканасы
ТУЖ	-	Таасирге учураган жарандар
ТУҮ	-	Таасирге Учураган Үй-чарбалары
АА	-	Аткаруучу Агенттиги
СМК	-	Сырттан Мониторинг жүргүзүү боюнча Компаниясы
АКМ	-	Арыздарды Кароо Механизми
ТКМ	-	Транспорт жана Коммуникациялар Министрлиги
ТЖМ	-	Транспорт жана Жол Министрлиги
ФМ	-	Финансы министрлиги
ККМ	-	Көз карандысыз Контролдоочу Мекемелер,
КБО	-	Көз карандысыз байкоочу Орган
БӨУ	-	Бейөкмөт уюм
УСК	-	Улуттук Статистикалык Комитет
КУ	-	Коомдук уюмдар
ДИБ	-	Долбоорлорду ишке ашыруу бөлүмү
КНС	-	Көчүрүүнүн негизги саясаты
КА	-	Көчүрүлгөн адам
БТ	-	Бөлүнүүчү тилке
КИП	-	Көчүрүү боюнча Иш аракеттер Планы
ЖК	-	Жоготууларды каттоо
ТТ	-	Техникалык милдети
ТЖ	-	Техникалык жардам
АЖБ	-	Автоунаа жолдору башкармалыгы

ТЕРМИНДЕР СӨЗДҮГҮ

Компенсациялоо	:	Долбоор тарабынан алынуучу мүлктүн алмаштыруу баасына жараша акчалай же товар жана кызмат аркылуу төлөнүүчү каражаттар.
Токтотулган датасы	:	Каттоо датасы же калкты каттоо, (мүмкүн болсо долбоордун аныктоо баскычында) көчүп келүүчүлөрдүн кийинки агымын же учурдан пайдаланууну каалагандардын кийинки агымына бөгөт коюу максатында каттоону токтотуунун ылайыктуу датасы катары кызмат кылат. Токтотуу датасы КП үчүн каттоо аягына чыккан убакыт болуп эсептелет.
Үй чарбаларын деталдуу текшерип чыгуу (УДТ)	:	Жоготуулардын толук тизмеси, деталдуу долборлоо жана долбоордук жердин чек араларын белгиленден кийин түзүлгөн.
Көчүрүү	:	Жеке жакты көчүрүү же экономикалык орун которуу, анын на- тыйжасында кирешелерди жоготуулардын таасири, адамдарды кирешелерди калыбына келтирүүнүн альтернативдүү стратегиясын аныктоо максатында көчүүгө мажбур кылат.
Көчүп кеткендер		Каттоо токтотулган күндөн кийин долбоордун аймагына отурукташкан, ошондой эле компенсация алууга же долбоор тарабынан камсыздандырылган башка реабилитациялык иш-чараларга укугу жок адамдар.
Укуктарды ыйгаруу		Жоготуулардын жаратылыштан көз карандылыгына жараша экономикалык жана социалдык базаны калыбына келтирүүгө кызыкдар болгон адамдардын компенсация кылуу, кирешени калыбына келтирүү, көчүрүүгө жардам, кирешелерди ээлөө жана көчүрүүдөн турган бир катар чаралар.
Жоготууларды инвентаризациялоо		Бузулган же жоголгон активдерди алдын ала жазуу түрүндөгү активдерди инвентаризациялоону алдын ала баалоону түшүндүрөт.
Жерлерди алып коюу		Адамдын жергиликтүү бийлик органдары тарабынан ал ээлик кылган жер тилкесинин бардыгын же бир бөлүгүн ушул органга коомдук максаттар үчүн адилеттүү компенсация төлөп берүү менен ээлик кылуу же ээ болуу үчүн ажыратууга мажбурлануу процессин түшүндүрөт.
Менчик ээси эместер	:	Булар, жеке менчик же мамлекеттик жерлерди, юридикалык жактан жеке менчикке укугу жок же расмий ээлерининин уруксатысыз колдонуучулар.
Таасирге учураган жарандар (ТУЖ) же таасирге учураган үй чарбалары (ТҮҮ)	:	Жарандар же үй чарбаларынын түздөн түз экономикалыкжана социалдык кесепеттеринен жапа чеккен адамды билдирет: а) мажбурлап жерди ажыратуу; (i) көчүрүлүүгө же турак-жайын жоготууга алып келүүчү; (ii)

активдердин же активдерге кирүү уруксатын жоготуусу; же (iii) жапа чеккен адамдар башка жерге көчүрүлгөнбү же жокпу ага карабастан киреше булактарын же жашоо каражаттарын жоготуусу;
б) мыйзамдуу түрдө бекитилген парктарга жана корголуучу аймактарга кирүүнүн аргасыздан чектелүүсү, анын натыйжасында жашоо каражаттарын таап жаткан жарандарга терс таасирин тийгизет.

Орун которуу	:	Бул таасирге учураган жарандардын долбоорго чейинки турак жайынын жана/же бизнесинин жеке орун которуусу.
Кочуу баасы	:	Активдерди алмаштыруу үчүн зарыл болгон накталай акчаны билдирет. Сумма төмөндөгүлөр үчүн компенсация катары бел- гиленет: (а) долбоор башталганга чейин же орун которууга чейинки жерди сатуудан түшкөн бааларды рынок бааларынын негизинде чагылдыра турган айыл чарба жерлеринин жана суу көлмөлөрүнүн баасы жана жемиштүү баалуулуктун негизинде сатуулардын жоктугу; б) Баасы базар бааларына негизделген, долбоор башталганга чейин же орун которууга чейинки жерди сатуудан түшкөн бааларды чагылдырган жана долбоор башталганга чейин ушул сыяктуу жайгашкан жерди жакында эле сатуулардагы жемиштүү баалуулуктун негизинде сатуулардын жоктугундагы калк жайгаштырылган жерлер; в) амортизациясы жок, сакталган курулуш материалдарын кемитпестен эсептелген учурдагы базар баасынын негизиндеги үйлөр жана башка курулмалар; г) учурдагы базар баасынын негизиндеги айыл чарба өсүмдүктөрү; (д) учурдагы базар баасынын негизиндеги бак-дарактар жана көп жылдык өсүмдүктөр; (е) жана калыбына келтирилген баалар же баасын жеңилдетүү чараларды көрүүнүн негизиндеги башка активдер (б.а. киреше, маданий жана/же эстетикалык активдер ж.б.);
Калыбына кел-тирүү	:	Өндүрүштүк активдерди, кирешелерди иш менен камсыз кылган жашоо каражаттарын жоготкондугуна байланыштуу олуттуу жабыр тарткан жарандарга жардам көрсөтүүнү билдирет, ал жашоо деңгээлин жакшыртуусу же жок дегенде долбоорго чейинки жашоо деңгээлин калыбына келтирүү үчүн орду төлөнүп берилиши керек. Жашоо каражатына колдоо көрсөтүү накта акча же натуралдык түрүндө (курулуш материалдары) же эки түрүн айкалыштыруу менен, жакшыртуу же бери дегенде долбоорго чейинки жашоо деңгээлин толук калыбына келтирүүгө жетишүү үчүн жасалат.
Көчүрүү	:	Бул долбоорду иштеп чыккандар ТУЖ үчүн долбоордун кайсы гана болбосун терс социалдык таасирлерин, анын ичинде кирешелерди калыбына келтирүү жана зарылчылыкка жараша көчүрүү жардамдары боюнча көргөн чараларды билдирет.

Көчүрүү планы	:	Долбоордун таасирин баалоо жана долбоордун таасирине дуушарланган адамдарга компенсациялык төлөмдөрдү, көчүрүү стратегиясын, максаттарды, жөлөк пул, аракеттер, милдеттер мониторинг жана баалоону камтыган аракеттер планы.
Олуттуу таасирлер	:	КУЖ: (i) турак жайдан физикалык жактан көчүрүлгөн, жана/же (ii) кирешесинин 10%дан көбүн жоготкондор. Олуттуу таасирлерден жапа чеккен адамдар «олуттуу жабыркагандар” болуп саналышат.
Курулуштар	:	Бул долбоорго дуушарлган бардык курулуштарды же долбоордун алкагында сатылып алынган - турак жай кварталдары, кол насостор, күрүч талаалары, жайыт, дүкөндөр/кампалар сыяктуу айыл чарба структуралары, коммерциялык ишканаларды билдирет.
Аялуу топтор	:	Көчүрүүнүн жыйынтыгында, кыймылдуу жана кыймылсыз мүлктү, башка активдерди жана өндүрүштүк базаны жоготкондугуна байланыштуу ченемсиз жапа чеккен айрым адамдардын тобун билдирет жана ал өзүнө буларды камтыйт: I) күйөөсү менен ажырашкан же жесир калган, багуусунда балдары бар жана кирешеси төмөн болгон аялдар ээлик кылган үй чарбалары; II) майыптардын үй чарбасы; III) Эмгек жана социалдык камсыздоо министрлиги тарабынан аныкталган жакырчылыктын индикаторуна туура келген адамдар жашаган үй чарбалары же жер тилкелерине ээ болбогондор ; IV) колдоо каражаттары жок картайган адамдардын үй чарбалары;

АФФИДЕВИТ

(июнь 2017 ж.)

Сүлүктү - Кольцо үчүн

Көчүрүү боюнча кыскача Иш аракеттер Планы (КИП)

Исфана - Кайрагач участкасы боюнча

(ноябрь 2013 ж.)

Берилип жаткан төмөндөгү расмий тастыктама Лот 1Б Исфана – Кайрагач участкасы боюнча кыскача Көчүрүү боюнча Иш аракеттер планынын (КИП) бир бөлүгү болуп саналат (2013-жылдын ноябрь айында даярдалган жана жарыяланган). 2013-жылдын ноябрь айында алгачкы Кыскача КИПде төмөнкүлөр белгиленген, долбоор таасири астында 4 таасирге учураган үй чарба мүлкү (ТҮҮ) жана Сүлүктү шаарынын Кольцо айылынын жалпы билим берүү мектеби кабылган.

Долбоордун техникалык документациясына өзгөртүү киргизүү себеби мурунку унаа жолунун дизайн планы боюнча, жаны долбоорлонгон жол, Кольцо айылында жайгашкан жалпы билим берүүчү мектептин жанынан өткөндүгү үчүн 4 ТҮҮ мүлкүнө таасир берген. Мектептин жанында унаа жол курулушу жергиликтүү айыл өкүлдөрүн кабатыр жана Кольцо айылындагы мектеп окуучуларына жол кырсык коркунучун жараткан. Ошондуктан жергиликтүү жамаат өкүлдөрүнө долбоордун таасирин азайтуу максатында Буюртмачы Кыргыз Республикасынын Транспорт жана Жол Министрлиги жана курулушту Көзөмөлдөөчү консультант менен биргеликте унаа жолунун дизайнынын альтернативдүү планын даярдоо чечим кабыл алган.

2013-жылдын ноябрь айындагы Кыскача КИПке өзгөртүү киргизүү

Долбоордун техникалык документине жаңы жол дизайнына өзгөртүүлөрдү киргизүүнүн натыйжасында 4 ТҮҮна жана Кольцо айылында жайгашкан жалпы билим берүү мектебине таасирлерди болтурбоо ишке ашырылган.

Сүлүктү - Кольцо участкасынын жалпы узундугу 9+725 чакырым түзөт. Унаа жол тоолуу жана адырлуу үлүш жерлерден (жайыт жана айдоо жерлер) өтүп, Исфана шаары менен Лейлек районунун Кулунду айыл өкмөтүн байланыштырат. Аталган жерлер мамлекеттин жеке менчигинде катталган.

Долбоорлонгон Сүлүктү-Кольцо унаа жол участкасында айылдын тургундарынын жеке менчик турак жай жана адам жашабаган курулуштары жана мөмөлүү бак-дарактары, жер участкалары же башка активдери катталган эмес. **Унаа жолунун курулушу жеке менчик жерлердин алынуусун, бак-дарактардын жана өсүмдүктөрдүн кыйылууларын талап кылбайт. Бирок, унаа жолдун курулушу кээ бир экономикалык кесепеттерге алып келет, бул айыл чарба айдоо жерлеринин ижарага алган 2 жаранга таасирин тийгизет** (төмөндөгү маалыматты караңыз). Долбоор боюнча унаа жол участогуна жакын жайгашкан Ак-Босого, Самат жана Кольцо айыл тургундары буудай жана арпа өстүрүү максатында айыл чарба жерлерин ижарага алышкан. Бул жерлер жергиликтүү жашоочулар арасында суроо-талапка ээ эмес. Себеби суугару үчүн жана айыл чарба техникасын өтүшү үчүн кыйынчылыктар туудурат.

Сунушталган долбоор унаа жол бөлүгү Исфана шаар мэриясынын жана Кулунду айыл өкмөтүнүн мамлекет менчигинде катталып турган жайыттарынан өтөт. Жайытты жөнгө салуу жана жайыттардын каттамын аныктоосун Исфана шаарынын

мэриясынын жана Кулунду айыл өкмөтүнүн жайыт комитеттери жылдык пландарынын негизинде аткарышат. Унаа жолду куруу үчүн талап кылынган жердин көлөмү салыштырмалуу кичине болгондуктан, жылдык жайыттарга мал жаюу планы боюнча, долбоордун жайыттарга болгон таасиринен толугу менен алдын алууга мүмкүндүк берет.

Сүлүктү – Кольцо участогундагы потенциалдуу таасир этүүлөр

Бул жол участогунда жол планы өзгөртүлүшү менен эки айыл ижарачысы чарба багытында иштеткен жерлер тастыкталган жана мамлекеттин менчигинде катталып, Исфана мэриясына таандык:

1) Ижарачы Абдуллаев Р., Исфана шаарындагы Ак-Босого айылынын тургуну. 2015-жылы 2,7 гектар жерди айыл чарба багыты максатында арпа өстүрүү үчүн ижарага алган. Долбоорго киргизилген жол (ПК 382+540) ижарага алынган жерден өтөт, анын курулуш үчүн керектүүсү 488 м2, болжол менен 1,8% жалпы аянтты түзөт. Жолдун курулушу үчүн участогунда үлүш жердин ижарачысы бир жылдык эгин – арпа эгип алган. Эгинди жыйноо июль айында болот. Жол-курулушу жүргүзүлүп жатканда жалдануучу мекемеге ижарачыларга толугу менен эгинди оруп-жыюу тоскоол болбош үчүн иш убактысын өзгөртүүгө сунуш берилет.
2) Сүлүктү шаарынын Кольцо айылынын тургуну, ижарачы Ибрагимов А. 2015-жылы 11,7 гектар айыл-чарба жерин буудай, арпа өстүрүү үчүн ижарага алган. Пландаштырылган жаңы жол ижарага алынган алынган жер аянтынын 4,6%ын түзөт, жана жана жолдун тең ортосу аркылуу өтөт. Ижарачыга Исфана мэриясынын аткаруу башкармалыгы тарабынан жаны жол курулушун баштоо жөнүндө маалыматты билдирип, ижарачы алынган жер Ошентип жаны жол курулушу айдалган жана дан себилген жердин ортосунан өткөн.

Жогоруда айтылган ижарачылар менен коомдук-экономикалык абалын, муктаждыктарын жана каалоолорун аныктоо үчүн жеке жолугушуулар өткөрүлдү. Ал жолугушуулардын негизинде ижарачылар 2016-жылдын 5-октябрында жазуу жүзүндө жогоруда айтылган айыл-чарба багытындагы жер-тилкелерин жол курулушу үчүн бөлүп берүү макулдугун беришкен. Өз кезегинде Исфана шаар мэриясынын тарабынан 2018-жылдын 18-январында расмий түрдө ижарачыларга тең барабар айыл-чарба жерлерин бөлүп бере тургандыгын тастыктаган.

Кароол-Дон участогунда ижарага алган 2 ижарачыга 200-300 метр түндүк тарапта жайгашкан тең жер тилкелери берилген.

Белгилеп кетсек, техниканын кымбаттыгына жана суу түтүктөрүнүн жоктугуна байланыштуу Ибрагимов А., чоң жердин кереги жок экендигин жолугушуу учурунда билдирди. Ошентип, жол долбоорго ылайык алынып жаткан жер тилкесинин бир бөлүгүнүн ордуна башка жер тилкесин бербөө чечими ижарачыга алгылыктуу болуп жана анын кызыкчылыктарына туура келет (ижара акысы арзандатылып жана техникалык жабдууларды жетүүсү жеңилдетилди).

Дуйнөлүк Банктын 4.12 ыкчам саясатынын ылайык жана КР Мыйзамынына ылайык, алынган жерлер кайра компенсация болууга тийиш. Жогоруда айтылган мыйзамга ылайык, ар бир алынган жерлер ижарачылардын макулдугу менен башка жерлерге алмаштырылып берилген:

- Исфана шаарынын мэриясы Ак-Босого айылында жашаган ижарачы Р. Абдуллаевдин 488 м2 жер тилкесин, түндүк тарапта жайгашкан Кароол-Дон участкасынан 500 м2 жер тилкесине алмаштырып берген.

- Исфана шаарынын мэриясы Сүлүктү шаарына караштуу Кольцо айылында жашаган ижарачы А. Ибрагимовдун 5468 м2 жер тилкесин, 200-300 метр түндүк тарапта жайгашкан Кароол-Дон участкасынан 5555 м2 жер тилкесине алмаштырып берген.

Тараптардын ортосундагы келишим 19-майында түзүлгөн. Кирүүгө чектеш жана башка багбандар ээлеген жерде жайгашкан башка багбандардын жерлери менен чектеш жерлери алар тарабынан макулдашылган жана бекитилген.

Бул адамдарга терс таасирин азайтуу боюнча кошумча чаралардын бири, ижарага алынган жерлерге (талааларга) баруучу жолдорду куруу болуп саналат.

Ошону менен биргеликте курулуш менен байланышкан убактылуу таасирин азайтуу боюнча иш-чаралар, курулуш учурунда чаң эмиссиясын жана курулуш жабдуулары жол кыймылынын коопсуздугун алдын алуу иш-чаралары сыяктуу эле, айыл чарба максаттары үчүн жогорудагы жыйым-терим маалында ижарага жер алуу мүмкүнчүлүгүн камтыйт. Курулуш иштери боюнча келишим бул маселелерди чечүү жоболорун камтыйт, Подряддык компаниясы курулуш учурундагы чаралардын аткарылышына толугу менен жооп берет, жер тилкелерине кошумча кирүүчү жолдор белгиленет. Бул иш-чараны көзөмөлдөө жана мониторинг жүргүзүү ИДИТ жана курулушка көзөмөл кылуу боюнча Консультантка жүктөлөт. Бул аймакта башка таасирлер аныкталган эмес.

Айыл-чарба сезонунун учурунда жана акырында ижарачыларды канааттандыруу жана башка маселелер боюнча ишке ашыруучу органдар менен үзгүлтүксүз жолугушуулар өткөрүлөт.

Жер тилкелерин ижарага алуучулардын социалдык-экономикалык абалы

Айыл чарба багытындагы ижарага алынган жер участокторунун ээсилери эркектер. Үй-чарбанын эч бир мүчөсү жакырчылык жөлөк пулун албайт, ошондой эле Р.Абдуллаев экинчи топтогу майып. Лейлек районунун автобазасында айдоочу болуп иштеп, 2009-жылы пенсияга чыккан. Ай сайын 5100 сом өлчөмүндө пенсия алат. Ошол эле учурда баш оорусу менен ооруканада жылына эки жолу дарыланат. Р.Абдуллаев майыптык боюнча жөлөк пул албайт, себеби анын оорусу КР мыйзамдарына ылайык жөлөк пул алуу критерийлеринде камтылган эмес. Р.Абдуллаевдин үй-бүлө мүчөлөрүнүн саны 6 адам.

Жогоруда айтылган үй-чарбалар, жеке же ижарага алынган жер участокторуна, транспорт каражаттарына, айыл чарба багытындагы жерлерге ээ. Үй чарбаларынын негизги булагы болуп айыл чарба жана мал өстүрүү болуп саналат.

Ижарачылар жана алардын үй-бүлөлөрү коомдук жайларда, саламаттык сактоо мекемелеринде жана мектепке чейинки билим берүү мекемелерине кирүүгө мүмкүнчүлүгү бар. Жогорудагы объекттер алардын жашаган, жүргөн жери мындан ары 10 чакырым алыста турат. Ижарачылардын турак-жайлары жана алардын үй-бүлөлөрүнө зарыл/тиешелүү үй-тиричилик жадыбалдары менен камсыздалган.

Долбоордун техникалык документтерде өзгөрүүлөр

Сүлүктү – Кольцо жолунун узундугу 9+725 чакырымды түзөт, өзгөртүлгөн жол долбоору 381+788 чакырымдан 389+065 чакырымына чейин түзөт. Эски жолдун узундугу 277+7 чакырым түзгөн. Жол участогу Кароол-Дондон башталып Кольцо айлына чейин 3 категориядагы жаны курулушту камтыйт. Төмөндө жолдун негизги көрсөткүчтөрү берилет:

КМ 381+788– КМ 389+065,43 III – техникалык категория:

- Жол тилкесинин саны – 2;
- Жол тилкесинин туурасы - 3.5 м;
- Унаа жолдун туурасы - 7.0 м;
- Унаа жолунун жээгинин туурасы - 0.5 м;
- катмардын туурасы - 8.0 м;
- Жол четинин туурасы - 2.0 м;
- Жол катмарынын туурасы - 12.0 м;
- Пландагы минималдуу радиусу – 50 м;
- Профилдин максималдуу жантаюсу – 80%.

Долбоор чиймеси жолдун жылмакайлыгын камсыз кылат. Жолдун огу боюнча шарттуу белги менен узунунан кесилип көрсөтүлгөн чийме.

Долбоордо көрсөтүлгөн суу түтүктөрү:

- темир түтүк д= 1.0 м – 1 даана
- темир түтүк д=1.5 м – 5 даана

Төрт бурчтуу бетон түтүгү 2,0х2,0 – 2 даана

Жол катмарынын тик жантаюсу 1:1,5 дан 1:3 кө чейин, казуу этегиндеги жантаюу 1:0,5ден 1:1ге чейин.

Долбоор алкагында атайын агын сууларды жана суу сарыктыргычтарды жолдун четинде куруу көрсөтүлгөн. Кээ бир топурактуу жана жантаюу көбүрөөк участоктордо цемент менен таш аралашкан бекемдөөлөр каралган. Ошону менен бирге кээ бир жерлерде 20% талаа тарапка жана узунунан кеткен профилдер тарапка жантаюу каралган.

Жолдун узунунан кеткен профили “CREDO Жолу 3” программасы долбоор жана жумушчу белгилери узунунан кеткен профилдери жол огу менен долбоорлонгон жолдун курулушу жана убактылуу унаа токтоочу жайлар ГОСТ 51256-99 (Жалпы техникалык талаптар жана типтүү долбоор” Жол белгилери” 3.503-79) боюнча жүргүзүлгөн.

Айдоочулар өз убагында жол кыймылы маалыматын алуу үчүн жол белгилери, темир тосмолор, белги тосмолору менен камсыз кылынган.

Жол белгилери 01.01.80-ж. киргизилген ГОСТ 10807-78 боюнча бекитилген.

Жол белгилерин куруу 3.503.9-80 типтүү долбоор боюнча бекитилген.

Долбоор боюнча төмөнкү белгилер бекитилген:

- эскертүүчү– 91 даана;
- приоритеттүү - 11 даана;
- атайын көрсөтмөлөр - 6 даана;
- чакырымдык белгилер - 16 даана;
- маалымат белгилери - 8 даана;
- кошумча маалыматтар белгилери (таблица) - 14 даана.

Жалпы белгилердин саны: 146 даана.

Мурда долбоордун таасири астында калган адамдарды маалымдоо жана маалыматты таратуу

2013-жылдын ноябрында Кыскача КИПке кирген айылдык объектилерине таасир тийгизүүнүн алдын алуу үчүн кабыл алынган жол өзгөртүүлөр жана чаралар жөнүндө, чогулуштар жана угуулар өттү. Барды үй-чарба жана жергиликтуу аткаруу органдары долбоордун техникалык документинин өзгөрүшүнө байланыштуу Кольцо айылында 4 үй-чарба жана орто мектепке таасир тийгизүүсүн алдын алынганы боюнча маалымат берилди. Ошондой эле иш-чаралар жаны жол долбоору таасирин тийгизген ижарага алынган жерлердин эки ижарачыларына болуп өттү. Курулуш иштеринин баскычында КИП жергиликтүү калк жана кызыкдар тараптар менен биргеликте бардык маселелер жана көйгөйлөрдү талкуулоо үчүн кезектеги отурумдарды өткөрөт.

Исфана-Кайрагач боюнча жаңыланган Сүлүктү - Кольцо үчүн Аффидевит (2017-ж. июнь айы) Дүйнөлүк Банк тарабынан бекитилгенден кийин, www.piumotc.kg сайтында орус жана кыргыз тилинде жайгаштырылат, ошондой эле, коомдук угууларды, жеке жолугушуулар аркылуу, кеп жана долбоор тууралуу китепчелери жергиликтүү калкка таратылат. Жаңыланган Кыскача КИП кыргыз тилинде Кольцо айылында жашаган жергиликтүү калкка жана ижарачылар Р.Абдуллаев жана А.Ибрагимовго берилет.

Арыздарды кароо боюнча Жаңыланган Механизми (АКМ)

Төмөндө баяндалган арыздарды кароо боюнча Механизми (АКМ), долбоорду ишке ашыруу мөөнөтүнүн ичинде жергиликтүү жашоочулардан түшкөн ар кандай суроолор, арыздар жана даттануулар учурунда күчүндө болот. АКМ Дүйнөлүк Банктын саясатына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык коомдук, экологиялык жана башка коргоо чараларын аспектилерине байланышкан маселелерди камтыйт.

Бардык таасирге учураган тараптар, даттануулар жана маселелерди чечүү үчүн бир механизм менен камсыз болот.

Борбор Азиядагы жол байланыш каттамдарын жакшыртуу алкагында (БА-1, ЖБКЖ) КР нын ТЖМнен 2016-жылдын 29-мартында буйрук чыккан № 84 **"Арыздарды кароо боюнча топ жөнүндө",** ал арыздардын жана кайрылуулардын тартибин жана жол-жоболорун аныктайт, ошондой эле жергиликтүү жана борбордук деңгээлдеги топтордун жана жоопту жарандардын курамын аныктайт. «Арыздарды кароо боюнча топ жөнүндө» буйругу долбоор жолунда жашаган жергиликтүү калкка жана жергиликтүү башкаруу органдарына таанышуу үчүн таратылып берилген.

АКМ курулуш иштеринин натыйжасында жергиликтүү калк жана башка кызыкдар болгон тараптардан келип чыккан долбоордун иши менен байланышкан коомдук, айлана-чөйрөнү коргоо жана жол кыймылынын коопсуздугу боюнча маселелерди карап чыгат. Коомдук наааразычылыкты алдын алууга көңүл бурулат, ал эми бардык эле нааразылыктар тезинен жана ак ниет менен каралып чыгат.

КРнын Транспорт жана Жол Министрлиги Исфана-Кайрагач участкасы боюнча жергиликтүү жана борбордук деңгээлдеги Арыздарды Карап чыгуу Тобунун курамын түздү жана бул курамга төмөнкүлөр кирет:

- Ахматов Саиб, Исфана-Кайрагач Лот1 участкасы боюнча Башкы инженердин жардамчысы, жергиликтүү деңгээлдеги топтордун жетекчиси;
- Исматиллаев Абдинади, 13-ЖЭИ башчысы;

- Камданов Камиллидин Сатарович, Лейлек райондук Мамлекеттик администрациясынын өкүлү;
- Исфана шаардык мериясынын өкүлү (макулдашуу боюнча);
- Сүлүктү шаардык мериясынын өкүлү (макулдашуу боюнча);
- Кулунду айыл өкмөтүнүн өкүлү (макулдашуу боюнча);
- МЭИ өкүлү (макулдашуу боюнча).

Борбордук денгээлдеги арыздарды кароо тобунун курамына киргендер:
- Дуйшембиев Жетимиш, КР нын ТЖМнин, ИДИТнын жол-инженери;
- Касымова Эркингүл, КР нын ТЖМнин, ИДИТнын социалдык коргоо чаралары боюнча адиси\социолог;
- Дакенова Жамал, КР нын ТЖМнин, ИДИТнын юристи;
- Абдыгулов Асылбек, КР нын ТЖМнин, ИДИТнын айлана-чөйрөнү коргоо боюнча адиси.

Дуйнөлүк Банктын деңгээлинде арыздарды жана даттанууларды кароо механизми

Банк тарабынан колдоого алынган долбоордон терс таасирге дуушар болгон жамаат жана жеке адамдар долбоор деңгээлинде түзүлгөн арыздарды кароо курамына же болбосо Банктын арыздарды кароо кызматына кайрылышса болот. Арыздарды кароо кызматы долбоор менен байланышкан арыз жана даттанууларды өз убагында карап чыгуу менен камсыз кылат. Долбоор алкагында таасирге кабылган жамааттар жана жеке адамдар, зыян келтирген же Банктын саясатын жана жол-жобосун аткарбагандыгы натыйжасында пайда болушу мүмкүн экендигин аныктаган Банктын көз карандысыз текшерүү тобуна арыз-даттануу менен кайрылышса болот. Арыз-даттануулар түздөн-түз банкка билдирилгенден кийин жана Банк жооп бергенге мүмкүнчүлүк алганда, кайсы убакта болбосун берилиши мүмкүн. Арыз- даттануулар менен Банктын арыздарды кароо тобуна байланышуу боюнча маалыматты www.worldbank.org/GRS сайтынан таба аласыз. Банктын Инспекция коммиссиясына арыз-даттануу менен кайрылуу боюнча маалыматты www.inspectionpanel.org сайтынан таба аласыз.

Жергиликтүү жана борбордук деңгээлде Арызды кароо тобунун байланыш маалыматтары китепчелер, плакаттар жана баннерлерге киргизилип жергиликтүү калкка таратылат.

ТЖМ ИДИТ Дүйнөлүк Банк үчүн түзүлгөн отчеттор жана үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү үчүн бардык келип түшкөн арыз - даттанууларды каттайт.

Бул жаңыланган Сүлүктү-Кольцо (июнь 2017 ж.) Аффидевити жана Исфана-Сүлүктү (июль 2016 ж.) Аффидевити боюнча Көчүрүү боюнча кыскача Иш аракеттер планы, Кольцо айылында жашаган жергиликтүү калктын өкүлдөрүнүн ошондой эле Р.Абдуллаев жана А.Ибрагимов айыл-чарба жер ижарачыларынын таанышуусу үчүн жеткиликтүү болот. Дуйнөлүк Банк бекиткенден кийин Көчүрүү боюнча кыскача Иш аракеттер планы www.piumotc.kg сайтына кыргыз жана орус тилинде жайгаштырылат. Өлкөдө жарыялангандан кийин, Дүйнөлүк Банктын интернет-сайтына жайгаштырылат.

АФФИДЕВИТ

(июль 2016 ж.)

Исфана - Сүлүктү Лот 1А үчүн

Көчүрүү боюнча кыскача Иш аракеттер Планы (КИП)

Исфана - Кайрагач участкасы боюнча

(ноябрь 2013 ж.)

Берилип жаткан официалдуу тастыктама 1А Исфана-Сүлүктү лотунун Исфана-Кайрагач участкасы боюнча Көчүрүү боюнча кыскача Иш аракеттер Планынын (КИП) бир бөлүгү болуп саналат, (2013-жылдын ноябрь айында даярдалган жана жарыяланган). Исфана-Кайрагач участкасы боюнча долбоор таасири астында 28 ТУҮ мүлкү кабылган, анын ичинде Исфана-Сүлүктү участкасы боюнча 24 ТУҮ (Лот 1А) жана Сүлүктү-Кольцо участкасы боюнча 4 ТУҮ (Лот 1В). 2015-жылы жүргүзүлгөн текшерүүнүн натыйжасында ТУҮнүн саны 42 ТУҮ түзгөн.

2013-жылдын ноябрь айындагы Кыскача КИП нын жарыялануусунан кийин, аталган жол участокторун бойлото таасирлерден качынуу максатында техникалык долбоорго өзгөртүү киргизилген. **Натыйжада, бул өзгөртүүлөр Исфана – Сүлүктү участкасындагы ОС-4.12. көрсөтүлгөн бардык таасирлердин болтурбоосун ишке ашырды.** Ошондой эле Сүлюкта-Кольцо участкасындагы ОС-4.12 көрсөтүлгөн бардык таасирлердин болтурбоосу үчүн техникалык долбоорго өзгүртүүлөр киргизилген. Бул расмий тастыктоо өзгөртүүлөрдү түшүндүрүү үчүн иштелип чыккан, болуп өткөн учурдан тартып Кыскача КИП нын 2013-жылдагы жарылоосу, ошондой эле үй чарбаларына болгон таасирлер, таасирлерге учураган (ТУҮ)

- Исфана-Сүлүктү 1А Лоту үчүн өзгөртүлгөн техникалык долбоорлордун натыйжасында Кыскача КИПна киргизилген участкага бойлото жайгашкан 38 ТУҮ на болгон таасирлер толугу менен алып салынсын. Ошентип, Кыскача КИПда көрсөтүлгөн таасир этүүлөр жана компенсациялар, эми берилген участок үчүн актуалдуу эмес.
- Сүлүктү-Кольцо участкасы үчүн Кыскача КИП өз күчүндө калат, долбоордун аяктоосу жана жактырылуусу КР нын Транспорт жана Жол Министрлиги тарабынан күтүлүүдө. Кыскача КИПнын макулдашылган, берилген участокту бойлото 4 ТУҮ жайгашкан.

Долбоордук документтерге өзгөртүү

Транспорт жана Жол Министрлиги альтернативдүү алдын ала унаа жолдорунун планын жана туурасынан кеткен кесилиш менен айкалышкан жолдордун огунун дизайнын даярдоо чечимин кабыл алды

Исфана – Сүлүктү 1А Лоту боюнча, өзгөртүүнүн натыйжасында Долбоордун таасирине мүлктөрдүн туш келүүсүн болтурбоо:
- 6+060 км 12+060 км боюнча бир суу сарыктыргыч каналы жана айкалышкан жолдун огу жокко чыгарылган:
- 6+913 км 7+054 км боюнча, 1,36м солго, жер катмарынын кендиги 19,5 метрден 14,5 метрге кыскартылган;

- 7+125 км 7+374км боюнча, 0,75м-ге солго, жер катмарынын кеңдигинин өлчөмү 14,2 метр калган;
- 8+344 км 8+698км боюнча,1,0м –ге солго, жер катмарынын кеңдиги 17,2 метрге өзгөртүүдөн кийин 14,3 метрге кыскартылган;
- 9+729 км 10+006 км боюнча, 0,5м-ге солго, жер катмарынын кеңдиги 17,6 метрден 14,9 метрге кыскартылган;
- 10+618 км 10+346 км боюнча ,1,8м оңго, жер катмарынын кеңдиги 18,0 метрден 15,6 метрге кыскартылган;
- 11+983 км 12+066 км боюнча, 1,85м оңго, жер катмарынын кеңдиги 15,4 метрден 15,0 метрге өзгөртүлгөн, бул иш көлөмдөрүнүн вемодомостуна макулдашуу менен тиркелген 6.65млн сомго ылайык жумуш баасын кыскартууга мүмкүндүк берди.

Өзгөрттүрүлгөн дизайндар жана чиймелер (жолдордун планы, узунунан кеткен профилдер, туурасынан кеткен профилдер), курулушту көзөмөлдөөчү консультант “Egis International” колдоосунда даярдалынып, Буюртмачы КР нын Транспорт жана Жол Министрлиги тарабынан жактырылган жана кол коюлган, Долбоорлорду ишке ашыруу тобунун жараны жана «Egis International» көзөмөлдөөчү консультанты Исфана-Сүлүктү 1А Лоту боюнча, 6+060 км– 17+469 км (368+760 км – 375+000 км) жана маалымат үчүн 2016-жылдын 4-майында Банкка жиберилген.

Долбоордун техникалык документтерине киргизилген өзгөртүүлөрүнүн натыйжасында, жергиликтүү жаамат өкүлдөрүнө болгон **таасирлерди толугу менен алып салуу** жана аталган участогу боюнча жергиликтүү бийлик органдарынын каалоолорун жана кайрылууларын эске алуу мүмкүнчүлүгү пайда болду.

Автожолун реабилитациялоо учурдагы бөлүнгөн тилкелердин чегинде ишке ашырылат, демек, жерлерди кошумча алып коюу, отургузулган жашыл бак-дарактарды кесип салуу жана обьектилерди жана курулуштарды аргасыздан бузуу каралган эмес. Социалдык чөйрөгө олуттуу терс таасирлер күтүлбөйт.

ТУҮ на маалымдоо жана маалымат таратуу

КР нын ТЖМ нин ИДИТтин жетекчилиги жана тиешелүү кызматкерлери жана ошондой эле “Egis International” көзөмөлдөөчү консультантынын социалдык маселелер боюнча адиси менен жергиликтүү аткаруучу бийлиги жана тургундары автожолдорун өзгөртүрүү жана объекттерди алдын ала которуштуруу маселелери боюнча жолугушуулар өткөрүлдү. Бардык ТУҮ маалымдалды, техникалык өзгөртүүлөрдун натыйжасында алардын мүлкү долбоордун таасири астына туш келбейт. Консультацияларды жана кызыктырган суроолорду талкуулоо максатында иш-чараларды өткөрүү, АКТ менен жолугушуулар жана андан ары аткаруу этабында курулуш иштери жергиликтүү тургундары, мамлекеттик бийлик органдарынын өкүлдөрү менен чогуу өткөрүү, курулуштагы көзөмөлдөө боюнча консультанты жана жалдануучу мекемелер менен долбоордун ишине байланышкан бардык кызыктырган суроолорду жана проблемаларды чечүү.

Арыздарды кароо боюнча Жаңыланган Механизми (АКМ)

Кыскача КИП киргизилген арыздарды кароо механизми (АКМ) долбоорду ишке ашыруудагы бүткүл мезгилинде, келип чыккан калктын маселелери, даттануулары жана кайрылуулары учурунда өз күчүндү калат. АКМ кабыл алуу жол-жобосу аныктайт, маселелерин, арыздарын жана кайрылууларды башкаруу, карап чыгуу жана чечүү, КИПти ишке ашырууга карата, ТУҮ жана пайда алуучу жамааттар тарабынан сунушталган. 2013-жылы ноябрда Кыскача КИП жөнүндө жарыяланган убакыттан тартып АКМ тузуу үчүн төмөнкү административдик чаралар кабыл алынган:

I) Биринчи фазанын Программасынын алкагында Борбордук Азиядагы жол байланыш каттамдарын жакшыртуу боюнча (БА-1, ЖБКЖ) КР нын ТЖМнен 2016-жылдын 29-мартында буйрук чыккан № 84 **"арыздарды кароо боюнча топ жөнүндө",** ал арыздардын жана кайрылуулардын тартибин жана жол-жоболорун аныктайт, ошондой эле жергиликтүү жана борбордук деңгээлдеги топтордун жана жооптуу жарандардын курамын аныктайт.

   Мамлекеттик органдарынын жана долбоордун таасирине кабылган үй-чарбалары арасында жашагандар жана долбоордук жолдо өз ишмердүүлүгүн жүргүзүп жашагандардын көңүл буруулар ына жана маалымат алуулары үчүн «Арыздарды карап чыгуу боюнча топ жөнүндө» буйругу таркатылган.

II) КР нын Транспорт жана Жол Министрлиги Исфана-Кайрагач участкасы боюнча жергиликтүү жана борбордук деңгээлдеги Арыздарды Карап чыгуу Тобунун курамын түздү, аларга:

- Ахматов Саиб, Исфана-Кайрагач Лот1 участкасынын боюнча Башкы инженердин жардамчысы, жергиликтүү деңгээлдеги топтордун жетекчиси;
- Исматиллаев Абдинади, 13-ЖЭИ башчысы;
- Камданов Камиллидин Сатарович, Лейлек райондук Мамлекеттик администрациясынын өкүлү;
- Исфана шаардык мериясынын өкүлү (макулдашуу боюнча);
- Сүлүктү шаардык мериясынын өкүлү (макулдашуу боюнча);
- Кулунду айыл өкмөтүнүн өкүлү (макулдашуу боюнча);
- МЭИ өкүлү (макулдашуу боюнча).

Борбордук денгээлдеги арыздарды кароо тобунун курамына киргендер:

- Мамаев Кубанычбек Абдырахманович, КР нын ТЖМнин, ИДИТнун директору, борбордук деңгээлдеги топтун жетекчиси;

- Дуйшембиев Жетимиш, КР нын ТЖМнин, ИДИТнун жол-инженери;

- Касымова Эркингүл, КР нын ТЖМнин, ИДИТнун социалдык коргоо чаралары боюнча адиси \ социолог;

- Дакенова Жамал, КР нын ТЖМнин, ИДИТнун юристи;
- Абдыгулов Асылбек, КР нын ТЖМнин, ИДИТнун айлана-чөйрөнү коргоо боюнча адиси.

Эгерде жергиликтүү жана борбордук деңгээлде кабыл алынган эмес чечимдерге тиешелүү даттанууларды кайрылууларды жана жарандардын арыздарыны кароонун жыйынтыгы боюнча бул маселелер улуттук деңгээлде каралат.

Жана зарыл учурда, даттануулардын, кайрылуулардын жарандардын арыздарынын кароонун акыркы жыйынтыгы боюнча улуттук деңгээлде акыркы чечим кабыл алынышы керек.

КРнын Транспорт жана Жол Министрлиги, Инвестициялык Долбоорлорду Ишке ашыруу Тобу, Дүйнөлүк Банкка үзгүлтүксүз мониторинг жана аралыктык отчетторду берүү үчүн бардык келип түшкөн даттануулардын жана арыздардын эсебин алууну жүргүзөт.

Кыскача КИП, анын ичинде бул Аффидевит (июль 2016ж.), жергиликтүү тургундардын таанышуусу үчүн жарыяланат, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары аркылуу коомдук консультацияларды жүргүзүү, кагаздарды иштеп чыгуу жана Инвестициялык Долбоорлорду Ишке ашыруу Тобунун www.piumotc.kg веб-сайтына кыргыз жана орус тилдеринде жайгаштырылат. Өлкөнун чегинде www.piumotc.kg веб-сайтында жарыялангандан кийин, Кыскача КИП анын ичинде бул Аффидевит (июль 2016 ж.), Дүйнөлүк Банктын веб-сайтына жайгаштырылат.

Кол коюлган жана өзгөртүлгөн кайчылаш бөлүктөр жана чиймелер:

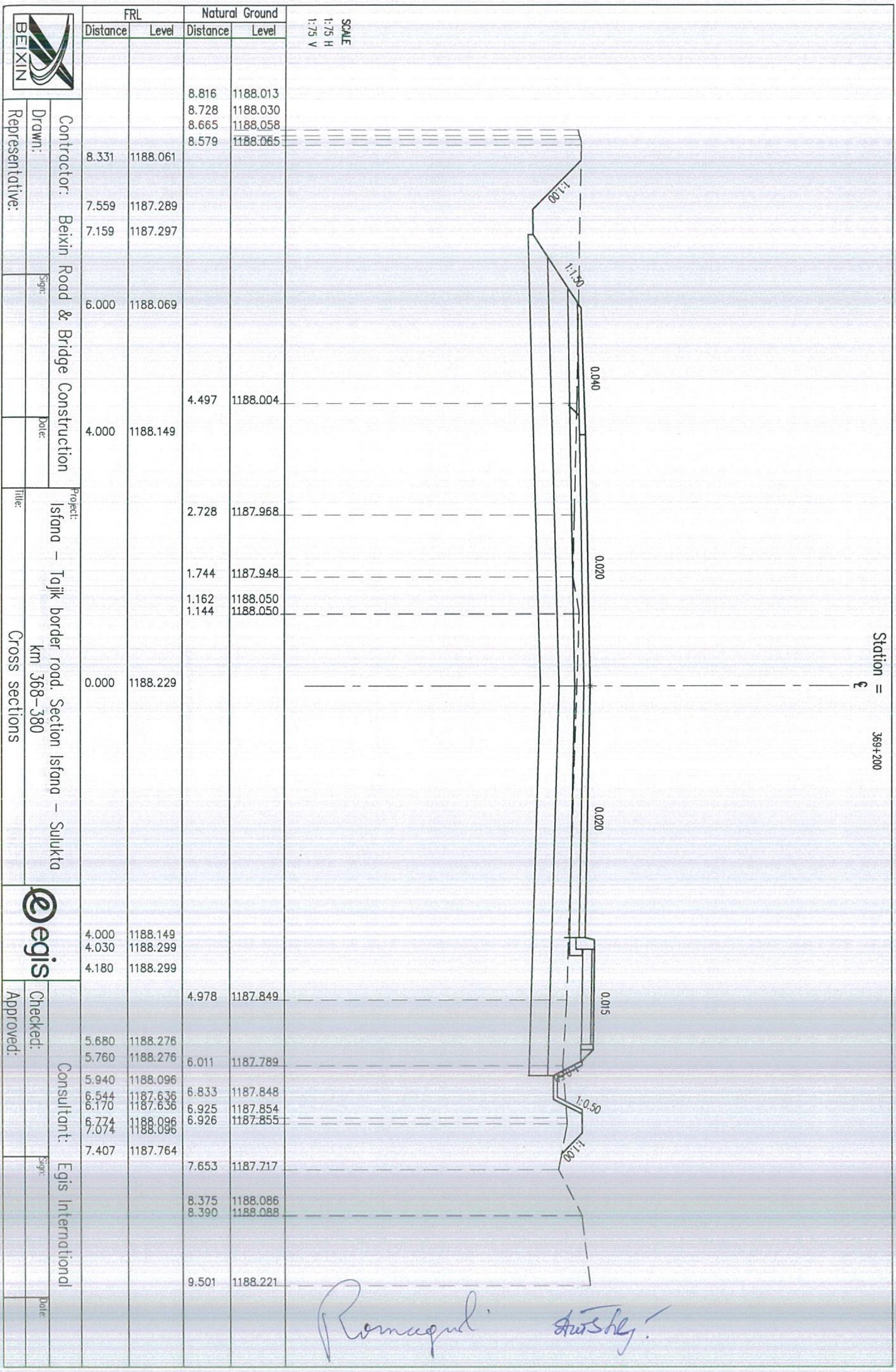

Station = 370+060

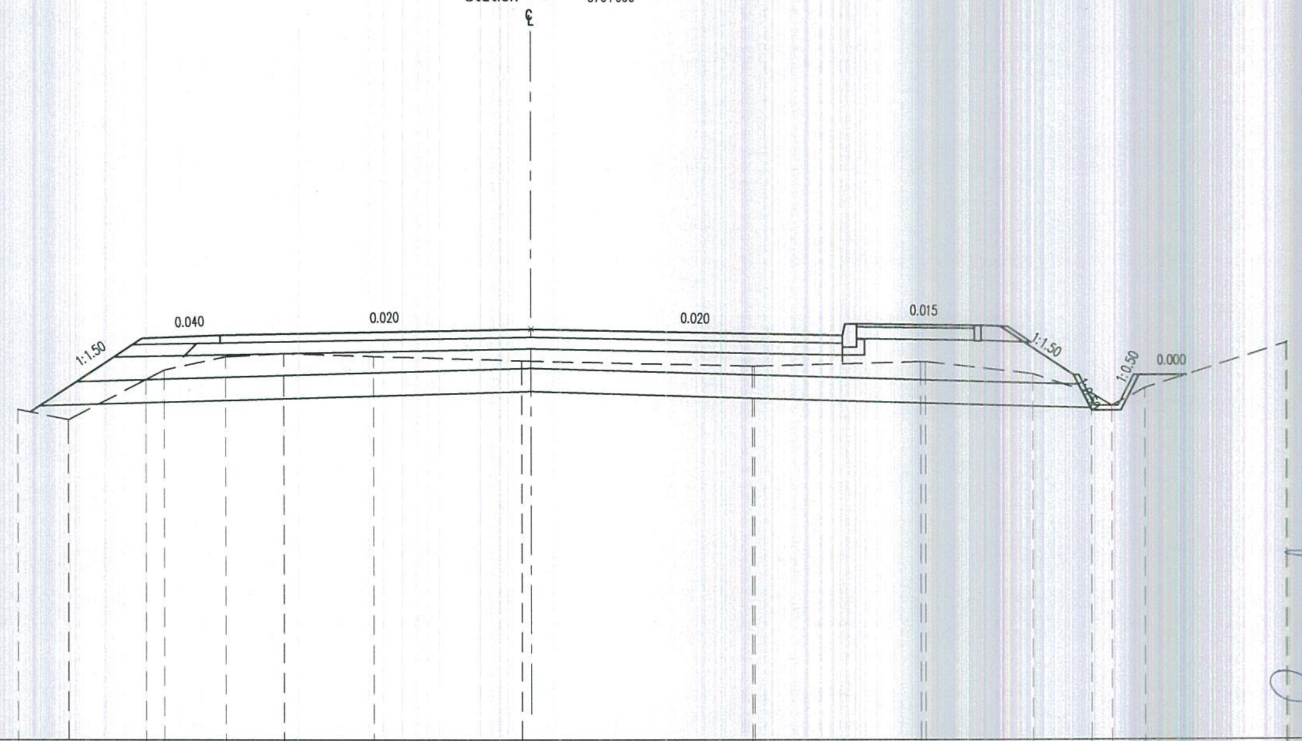

SCALE
1:75 H
1:75 V

FRL Distance	FRL Level	Natural Ground Distance	Natural Ground Level
6.421	1178.287	6.584	1178.320
		5.941	1178.191
		5.935	1178.189
		4.950	1178.707
5.000	1179.235	4.718	1178.829
		4.716	1178.830
4.000	1179.275	3.935	1179.000
		3.188	1179.040
		3.187	1179.040
		2.031	1179.006
		0.124	1178.950
0.000	1179.355	0.118	1178.950
		2.843	1178.881
		2.872	1178.881
4.000	1179.275		
4.030	1179.425		
4.180	1179.425		
		4.989	1178.940
		5.050	1178.941
5.680	1179.403		
5.760	1179.403		
6.000	1179.393	6.415	1178.782
6.937	1178.768		
		7.164	1178.531
7.167	1178.308	7.423	1178.368
7.541	1178.308		
7.771	1178.768	7.845	1178.598
8.382	1178.768		
		9.667	1179.176
		9.684	1179.188

BEIXIN

Contractor: Beixin Road & Bridge Construction
Drawn: Sign: Date:
Representative:

Project: Isfana – Tajik border road. Section Isfana – Sulukta
km 368–380
Title: Cross sections

egis

Consultant: Egis International
Checked: Sign: Date:
Approved:

Romagnoli

[illegible signature]

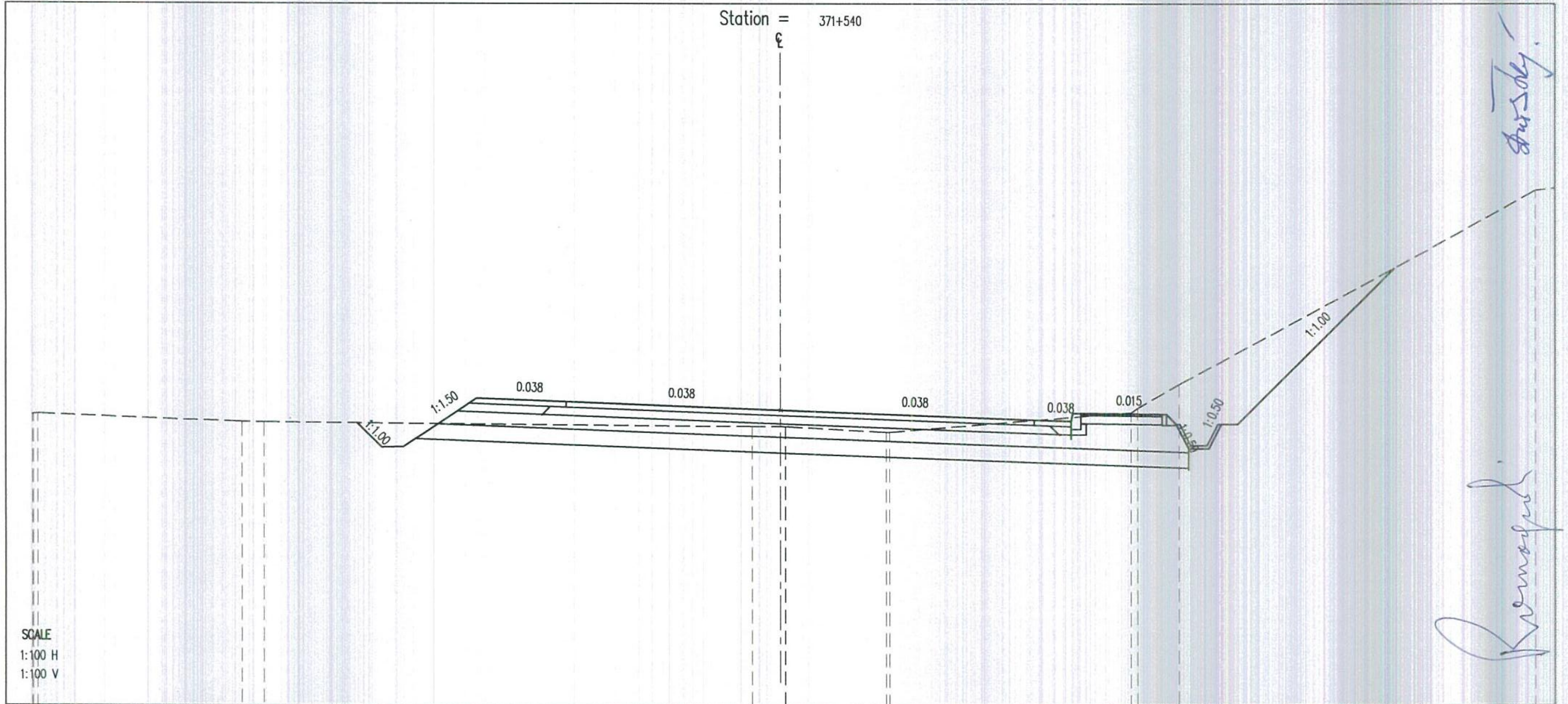

Natural Ground Distance	Natural Ground Level
10.013	1159.204
9.604	1159.198
0.535	1159.123
0.086	1159.118
0.097	1159.118
1.977	1159.018
2.035	1159.019
6.515	1159.378
6.636	1159.453
7.400	1159.901
14.046	1163.509

FRL Distance	FRL Level
7.878	1159.184
7.423	1158.728
7.023	1158.736
5.668	1159.640
4.000	1159.576
0.000	1159.424
4.726	1159.244
5.410	1159.218
5.440	1159.368
5.590	1159.368
7.090	1159.346
7.170	1159.346
7.350	1159.166
7.954	1158.706
7.580	1158.706
8.484	1159.166
11.380	1162.062

BEIXIN

Contractor: Beixin Road & Bridge Construction

Drawn: Sign: Date:

Representative:

Project: Isfana – Tajik border road. Section Isfana – Sulukta km 368–380

Title: Cross sections

egis

Consultant: Egis International

Checked: Sign: Date:

Approved:

Негизги жоболору

2013-жылдын май айында КРнын Транспорт жана Жол Министрлиги (ТЖМ) менен буюртмачы катары чыккан Kocks Consult GmbH Германиянын фирмасы, кеңешчи катарында чыккан, консультациялык кенеш берүү кызматтары менен техникалык-экономикалык негиздерди даярдоо үчүн келишим түзүлгөн жана жолдордун участкаларын деталдуу долбоорлоо үчүн Баткендин, Баткен-Тажик чек арасы жана Исфана-Тажик чек арасы участкаларын кыдырып чыгуу.

Ушул Кочуруу боюнча кыскача Иш аракеттер Планы (КИП), Дүйнөлүк Банктын Операциялык саясатынын ОС-4.12 деталдуу долбоорлоо жана талаптарынын негизинде Транспорт жана жол министрлиги тарабынан даярдалган. Баштапкы баа берүүнүн натыйжасы, долбоорлоо жана техникалык-экономикалык негиздемесинин тийиштүү түрдө пайдаланылышы, автожолдордун ишенимдүү жана социалдык жактан алгылыктуу варианттарын тандоо үчүн, изилдөөдөн кийин бардык альтернативдуу варианттардын алдын алуу үчүн же аргасыздан көчүрүүнү минималдаштуруу.

Тандоонун акыркы вариантында жана автожолдордун долбоору, бардык кызыкдар тараптардын, долбоор таасирине туш болгон үй-чарбалар, жергиликтүү жамааттар, Өкмөттүк эмес ишканалар (ӨЭИ) сыяктуу, мамлекеттик министрликтин ведомствосуна тиешелүү өкүлдөрдүн пикири менен макулдашылган.

Бул Кыскача КИП тин максаты болуп долбоордун таасирине учураган үй-чарбаларын \ адамдарды көчүрүү, таасирге учураган мүлктөр үчүн компенсация жолу менен төлөп берүү жана алардын социалдык-экономикалык абалын долбоор башталганга чейинки же андан да жакшы деңгээлде өнүгүүсүнө зарыл болгон жардамдарды көрсөтүү.

Берилген Кыскача КИПнын даярдоо, Дүйнөлүк Банк жана ТЖМги тарабынын жактырылган көчүрүү саясатынын Негиздеринин белгилоорлору менен ишке ашырылат.

30 метрдик болуу тилкесинде, узуну 36,08 км, 2 жактуу жол кыймыл тилкеси менен, унаа жүрүүчү жол бөлүгүнүн кендиги 7 метр жана жол четинин кендиги 0,5 м катуу каптама менен эки тарабы тен, анын ичинде бир реконструкцияланган эки канаттуу көпүрө, узундугу 23 метр жана 90 суу өткөрүүчү түтүкчөлөру менен Исфана-Кайрагач автожолу курулат.
Суу өткөрүүчү түтүктөрүнүн курулушу агын сууларды жана суу сарыктыргыч жайларды сактоого мүмкүндүк берүү менен айлана-чөйрөнү коргоо жана айыл чарбасын өнүктүрүүгө таасирин тийгизет.

Жалпысынан бул участокто жолдун таасирине учураган 144 адам. Жолдун бул курулуш участкасында 7 үй чарбасынын 7 жер участкаларынын 680 чарчы метр жеке менчик жерлери сатып алынуусу каралат. 25 үй-чарбасы 29 курулуштарын жоготот, ошондой 22 үй чарбасы 261 мөмө-жемиш бербөөчү ар түрдүү өлчөмдөгу дарактарын жоготот, бир ҮЧ өзүнүн бизнесин кайтарымсыз жоготот.

2013 -жылдын 30-сентябры (УДТ акыркы күнү) бул долбоордун токтотуу күнү болуп саналат. Ошондуктан, районго отурукташкан учурда, бул күндөн кийинки таасирге учураган үй-чарбалары жана адамдар компенсация алуу укугуна ээ болбойт.

Кыскача КИПтин ишке ашыруунун жалпы сметалык баасы 1 385 677 сом же 28 571 доллар АКШ түзөт. Транспорт жана жол министрлиги, КР нын Финансы Министрлиги тарабынан бекитилген, Кыскача КИПтин өз убагында жүзүгө ашыруу максатында күн мурунтан каражаттын бөлүнүүсүн бюджеттен карап чыгуусу керек.

Зыян алган мүлктөрдүн компенсациялоо суммасы, учурдагы базардык баа менен Таасирге Учураган Үй-чарбаларынын өкүлдөрү, коомчулук, өкмөттүк эмес мекемелер, мамлекеттик ишканалар жана министрликтин өкүлдөрү менен тынымсыз талкулоонун негизинде аныкталган.

1. КИРИШҮҮ

2013-жылы май айында консультациялык кызмат көрсөтүнүн ортосунда, буюртмачы катары КРнын Транспорт жана жол министрлиги менен жана Консультант катары Германиянын Kocks Consult GmbH компаниясы менен келишим түзүлгөн:

Баткен техникалык-экономикалык негиздемесин даярдоо үчүн жана Баткенди кыдырып аралап чыгууда Баткен-Тажик чек арасы жана Исфана-Тажик чек арасы участкаларын деталдуу долбоорлоо үчүн консультациялык кызмат көрсөтүү.

Консультанттын башкы милдети болуп, КРнын транспорт жана жол Министрилигине, Инвестициялык Долбоорлоду Иштеп ашыруу Тобуна, техникалык-экономикалык негиздерди жана деталдуу долбоорлону даярдоодо жардам көрсөтүү, тендердик документтерди даярдоодо жана сатып алууда жардам көрсөтүү.

Долбоордун алкагында чиймелер, спецификациялар (өзгөчөлүктөр), иш көлөмүнүн ведомосттору (эсеби), сметасы жана башка каалаган маалыматтар, долбоорго тиешелүү экологиялык жана социалдык маселелерди эске алуу менен, реабилитацияга тиешелүү автожол участкаларына байланышкан маселелер кеңири берилет. Консультанттар Кыргызстанда колдонулуп жаткан эрежелерди жана ченемдерди эске алуу менен алардын чыгымдарын минималдаштырууга аракет кылып, жолдорду кайра калыбына келтирүү боюнча долбоорду иштеп чыгууга тийиш.

Мүмкүн болушунча, менчик жерлерди алып коюудан алыс болуу зарыл. Эгерде жерлерди алуу сөзсүз болсо, анда ТУҮ нын алынган учаткалардын өлчөмдөрүнө жана жашоо шарттарына тийүүчү таасирлерди азайтуу зарыл. Ошондой эле Долбоордун ТМ нин максаты коомдук таасирлерди азайтуу үчүн, долбоордун терс таасирине туш келип калышы мүмкүн болгон жергиликтүү калкты аныктоо үчүн консультант социалдык талдоо өткөрөт, жана таасирлерди анын ичинде, жерлерди алып коюунун натыйжасында пайда болгон таасирлерди жоюу менен Кыскача Көчүрүү иш-аракеттер Планын (КИП) даярдап чыгуу.

Таасирлердин баштапкы баасы, унаа жолдорунун бүтүшүнө салым катары жергиликтүү калкка болгон терс таасирлерди минималдаштыруу же болтурбоо максатында каралып чыгат.

Унаа жолдорунун тандалып алынган участкалары үчүн техникалык-экономикалык негиздемесинин жыйынтыгынын негизинде Техникалык долбоор иштелип чыккан .
Инженердик долбоорлоодо, Исфана-Кольцо (6 + 060 км - 17 + 469 км) Исфана-Тажик чек арасын камтыган аймактар, ушул документтин негизи болуп саналат.

Биринчи кезекте бул отчетто жерлерди алып коюудагы комплекстүү текшерүүнүн жыйынтыгы жана ушул участкадагы көчүрүү таасирлеринин жыйынтыгы бар.

2. ШАРТТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

2.1.Исфана-Кайрагач участкаларынын баяндамасы

Жалпысынан Исфана-Кайрагач жолунун участкасын үч бөлүккө бөлсө болот:

<u>Исфана – Сүлүктү</u>

6+200 км каттамына тиешелуу болгон учурдагы жол Тажикстан чек арасы менен чектешет. Ошол кезде да, Тажикстанга кеткен азыркы жол солго тарапка Самат айылынын кесилиш жолунан бурулат, жаңы унаа жолу Сүлүктү шаарына кеткен азыркы жол боюнча бир аз оң тараптан өтөт. Бул өткөн жолу массалык жер көчкү болгон жерден, Тажик аймагын жана жол участкаларын айланып өткөнгө мүмкүндүк берет.
Азыркы темир жолунун шоссенин кесип өткөн жери Сүлүктү шаарында аныкталган, Исфана шаарына карай участоктун аягы болуп, узундугу болжол менен 11.9 километрден 6 + 200гө чейинки километрди түзөт.

<u>Сүлүктү – Кольцо</u>
Жаңы трасса өзүнүн башталышын Сүлүктү шаарынын алдынан алат, негизинен түндүккү журүп, жана Тажикстан тараптагы жолдорго чейин Кольцо бекетине жүрүп барат.
Татаал жарым-жартылай адырлуу жерлерден өтүп, жаңы унаа жолунун болжол менен 10,79 км узундугун 5 ирет темир жолунун тар колеялуу жолун кесип өтөт.

<u>Кольцо - Кайрагач</u>
Кольцо айылында оңго бурулган учурда жаны трассанын аякталышынан кийин, унаа жолунун багыты, Кайрагач чек ара өткөрүү пунктуна жетмейинче азыркы жол боюнча өтөт. Чек ара өткөрүү пункту, участканын аягы болуп саналат.

Учурдагы жолдун кеңдиги (туурасы), зарыл болгон туурасынан кеткен кесилиштерди жалпысынан жайгаштырууга мүмкүндүк берет. Демек, жеке жака көчүрүү болжолдонулбайт.

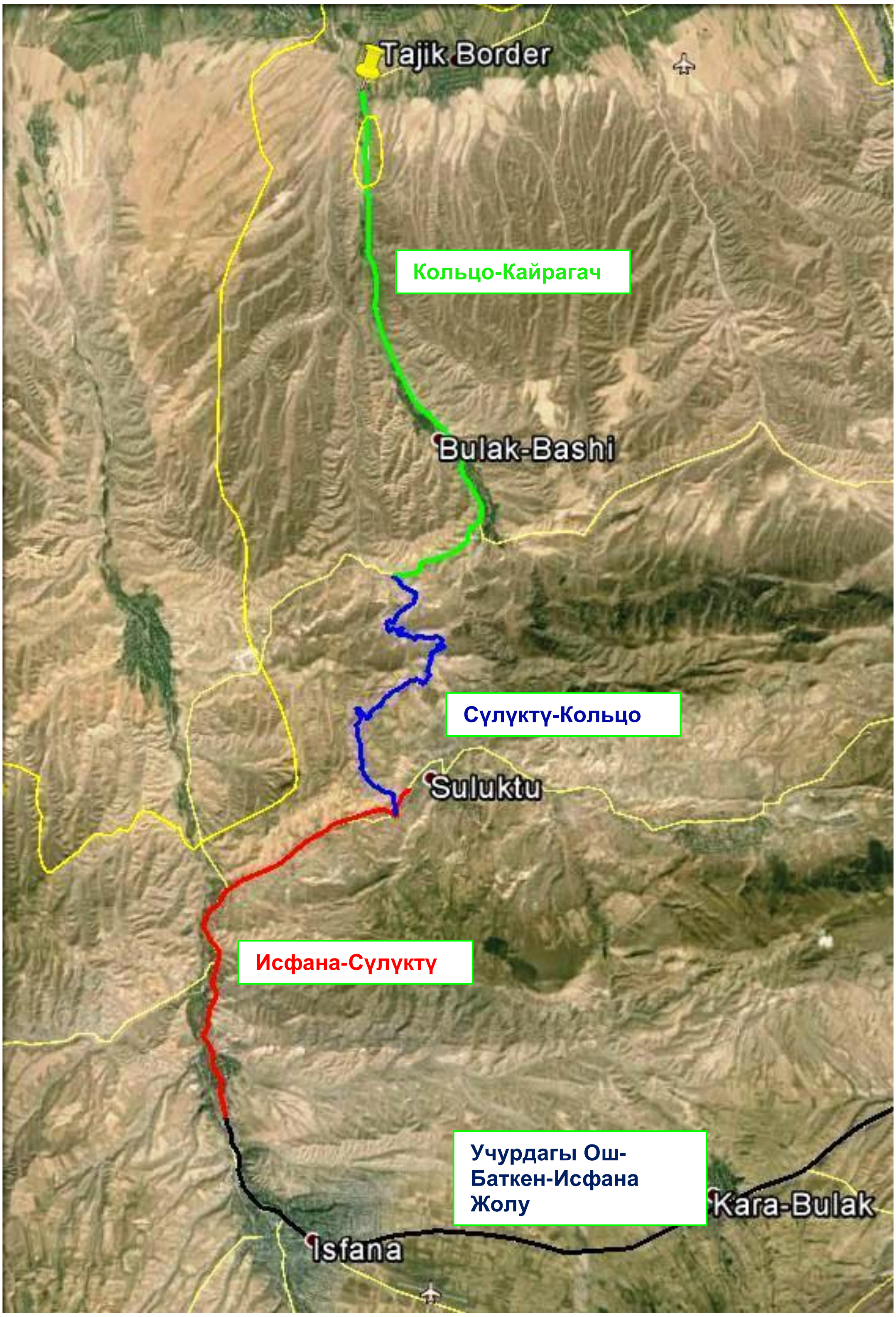

Сүрөт 1: Исфана – Кайрагач участкасынын долбоору

Эскертүү: Google Earth маалыматтарды так болбогондуктан улам, кыргыз-тажик чек-арасы жарым-жартылай туура эмес берилген.

2.2. Жолдорду долбоорлоо параметрлери

Жолдун негизги параметрлери Исфана шаарынан баштап Кайрагач айыл өкмөтүндөгү Тажикстан чек арасына чейин Сүлүктү шаары аркылуу, КР № 32-01:2004 Курулуш Нормаларына жана Эрежелерине ылайыктуу III категориядагы жолго кирет:

- Жол катмарынын туурасы – 12м;
- Жүрүүчү бөлүгүнүн туурасы: 7,0 м (2 х 3,50 м);
- Жол четинин туурасы: 2,50 м (2 х 2,50 м). 0.50 м (2 х 0.50 м); жолдун четтери катуу жабуу менен камсыз болушу керек;
- Жолдун жүрүүчү бөлүгү жактан туурасынан кеткен эңкейиш 2 %;
- Жол четинин эңкейиши 4 %;

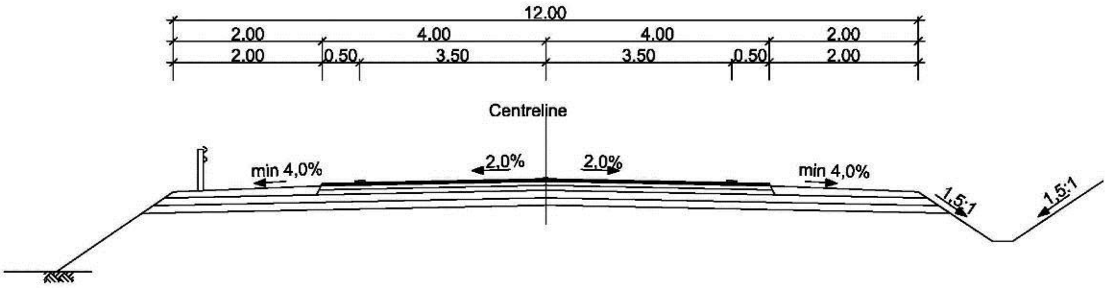

Сүрөт 2. III категориядагы жол үчүн туурасынан кеткен кесилиш

Жол эки тараптуу болот, жүрүүчү бөлүгүнүн туурасы 7 метрди түзүп, жолдун эки тарабында 30 метр бөлүнүүчү тилкесинде, туурасы 0,5 метр түзгөн каттуу жабуу менен камсыз болгон жол чети болжолдонууда.

Исфана – Сүлүктү участогунда узундугу 23 метрди түзгөн бир 2-канаттуу көпүрөнүн реабилитациялоосу каралган, ошондой эле бул жол участокту бойлото жергиликтүү калкты камсыздоо, суу агымдарын жана дренажды сактоо, айлана-чөйрөнү коргоо жана айыл чарба өнүктүрүү максатында 67 суу түтүктөрү курулат.
Сүлүктү – Кольцо участогунда көпүрөлөрдүн курулушу каралбаган, бирок 23 суу түтүктөрүнүн курулушу пландалууда.

2.3. Көчүрүү таасирлеринин түрү жана талап кылынган Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планы

Исфана - Кайрагач жол участогун реабилитациялоо учурунда 28 үй жана 144 адам таасирге дуушар болгондуктан, бул таасир анча маанилүү эмес болуп саналат, ошентип, долбоор Дүйнөлүк банктын "4.12- Операциялык Саясатына" ылайык, **«В» категориясына** туура келет.

Ошентип, Дүйнөлүк банктын көчүрүү жана компенсацияларды төлөө боюнча талаптарына ылайык, долбоордун таасирлерине кабылган адамдарга жана үй чарбаларга, транспорт жана жол Министрлиги бул Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планын иштеп чыккан (КИП).

2.4. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планынын милдеттери

Социалдык талдоо жана жергиликтүү калк Долбоордун терс таасирине кабылгандыгын аныктоо үчүн текшерүү, Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планын (КИП) даярдоо үчүн негиз болуп саналат. КИПтин милдети долбоордун таасирине кабылган мүлк объекттери үчүн компенсацияларды төлөп берүү жолу менен ошол эле таасирге кабылган үй чарбаларды/адамдарды которуу, жана алардын социалдык-экономикалык өнүгүүсү үчүн долбоор башталганга чейинки же андан жогорку деңгээлге жетишээрлик көлөмдө зарыл болгон жардамды көрсөтүү болуп саналат.

2.5. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планын даярдоо учурундагы кабыл алынган чаралар:

- Баштапкы баа берүүнүн, долбоорлоонун жана техникалык-экономикалык негиздөөнүн жыйынтыктары ишенимдүү жана алгылыктуу жолдун вариантын тандоо үчүн тийиштүү түрдө колдонулду;
- Акыркы тандоо жана долбоорлоо - долбоордун таасирине кабылган үй-бүлөлөрдүн, жергиликтүү жамааттардын, өкмөттүк эмес уюмдардын, тиешелүү мамлекеттик мекемелердин, министрликтердин өкүлдөрүнүн пикирлери менен макулдашылды;
- Мындай биргелешкен тандоо процесси, тандалган жол вариантын коомдук таанууга, ошондой эле кесепеттерди жана көчүрүү наркын минимумга келтирүүгө расмий жана расмий эмес жолугушууларды/консультацияларды ар кандай этаптарында жүргүзүү менен өбөлгө түзгөн;
- Бул Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планы Дүйнөлүк банктын "4.12- Операциялык Саясатына" жана Кыргызстандын Өкмөттүн жерди алып коюу жана көчүрүү боюнча Саясатынын негизинде даярдалган.

3. КӨЧҮРҮҮ ТААСИРЛЕРИН АНЫКТОО МЕТОДОЛОГИЯСЫ

3.1. Жеке активдерди аныктоо жана өлчөө

2013-жылдын 20-30-сентябрында жолдорду бойлой жайгашкан үй чарбалардын каттоосу жана толук текшерүүсү жүргүзүлгөн. Бул иш-чара аталган долбоордун алкагында текшерүү боюнча адистердин тобунун көз алдында жүргүзүлгөн. Ошол текшерүүнүн негизги максаты болуп, үйчарбаларын 100%, долбоордун таасирине кабылган ар бир жеке активди изилдөө болуп саналган. 2013-жылдын 30-сентябры (үй-чарбаларынын изилдөөсүнүн акыркы күнү) ушул КИП үчүн акыркы мөөнөт болуп белгиленген.

- Текшерүү боюнча адистер жергиликтүү жамааттын өкүлдөрүнүн, өкмөттүк эмес уюмдардын, айыл өкмөттөрүнүн жана башка мамлекеттик кызмат адамдарынын жардамы менен, трассаны бойлото же жолдун түздөн-түз бөлүү тилкесинде жайгашкан жеке менчик объекттерди алдын ала изилдеди.
- Текшерүү боюнча адистердин тобу жергиликтүү эл менен жолугушуп, долбоордун таасирине дуушар болгон жерлер, курулуштар, бакдарактар жана киреше булактарын жоготуулары сыяктуу активдерди тактады.
- Текшерүү боюнча адистер, жергиликтүү тургундардын өкүлдөрүнүн, тиешелүү мамлекеттик администрациялардын жана кызмат адамдарынын жардамы менен таасирге дуушар болгон жер тилкелерин өлчөдү.
- Текшерүү боюнча адистер ушундай эле ыкма менен таасирге дуушар болгон курулмаларды ченеп, алардын наркын курулмалардын түрүнө, пайдаланылган материалдарына ж.б. сапаттарына жараша эсептеп чыгышты.
- Текшерүү боюнча адистер долбоордун таасирине дуушар болгон дарактардын санын жана алардын учурдагы рыноктук баа боюнча наркын кылдат эсептеп чыгышты.

3.2. Долбоордун таасирине дуушарланган үй чарбаларды жана адамдарды аныктоо

Долбоордун таасирине дуушарланган үй чарбаларды жана адамдарды аныктоо максатында, текшерүү боюнча адистердин тобу таасирге дуушар болгон үй чарбалар менен жолугушуп, жана алар менен алдын ала иштелип чыккан анкетаны толтуруу үчүн сурамжылоо өткөрдү.

Буга карабастан, топ бар күчүн таасирге дуушар болгон бардык үй чарбалар менен жолугушууга жумшады, айрымдары мындай текшерүү өткөргөн мезгилинде жок болду. Анткен менен, үй чарбалардын 100% камтуусун камсыз кылуу үчүн, адистер тобу ордунда жок болгон үй чарбаларынын кошуналарын/жергиликтүү бийлик өкүлдөрүн/туугандарын сурамжылады.

3.3. Таасирге дуушар болгон активдердин компенсациясын баалоо жана өлчөмүн аныктоо

Жерди баалоо - Жердин ордун алмаштыруу наркы учурдагы орточо базар баасы боюнча бааланган, башкача айтканда жердин орточо сатуу баасы өлчөмдөш тиби боюнча жайгашкан жерине жана башка өзгөчөлүктөрү эске алынып бааланган.

Курулмаларды баалоо – Курулмалардын ордун алмаштыруу наркы өлчөмдөш курулмаларды куруу үчүн зарыл болгон базар наркына жараша түз жана кыйыр чыгым-

дарды эске алып, б. а. бүгүнкү күндө окшош параметрлери менен курулманы куруу канча турган болсо ошончо бааланган. Амортизациясына эсептен чыгаруулар жүргүзүлгөн эмес.

Жемиш бербеген бак-дарактарды баалоо – Дарак өлчөмү жана жыгачтын базар баасы боюнча бааланды. (Бирок, таасирге дуушар болгон баардык дарактар, туура эсептелген, өлчөмдөрү менен наркы жергиликтүү калк тарабынан сунушталган, бааланган жана долбоордун таасирине дуушар болгон адамдар тарабынан кабыл алынган, анткени баалар учурдагы базар баасы менен келиштирилген).

Өндүрүмсүз мөмөлүү бакты баалоо – Бул дарактар, аны өстүрүп жана кыйып салуу курагына чейинки салынган инвестициялардын наркы боюнча бааланган.

Экономикалык зыян тартуу же жумушсуз калуу – Жол тилкесин бойлото бир гана үй чарба туруктуу бизнесин жоготуп, долбоордун таасирине дуушар болот. Бул бизнести жоготуу компенсация төлөө тууралуу административдик-укуктук инструменттерине жана долбоордун компенсациялык саясатына ылайык тийиштүү түрдө сүналган.

4. КӨЧҮРҮҮ ТААСИРИ

4.1. Көчүрүү таасирлери жөнүндө кыскача сереп

Исфана – Кайрагач участогундагы жол куруу иштери 7 үй чарбанын 7 участкаларында жеке жерлердин 680 чарчы метрин гана алып коюсуна алып келет. Бул жолду өнүктүрүү боюнча иштин таасирине дуушар болгон үй чарбалардын жалпы саны 144 тургуну менен 28 бирдикти түзөт. 25 үй чарба 29 курулмаларды жоготушат, 22 үй чарба 261 түрдүү өлчөмдөгү дарактарын жоготушат; 1 үй чарба туруктуу бизнесин жоготот.

Белгилеп кетүү маанилүү, бардык жогоруда жазылган активдер долбоордун кайтарылбас мүнөздөгү таасирлерине кабылышы мүмкүн.

4.2. Таасирге дуушар болгон жерлердин жана үй чарбалардын саны

Жүргүзүлгөн иликтөөлөрдө жана консультацияларда таасирге дуушар болгон үй чарбалар аныкталган. 1-таблицада: таасирге дуушар болгон жерлер жана үй чарбалар жөнүндө кеңири маалымат берилген.

Таблица 1: **Жерлер жана таасирге дуушар болгон үй чарбалардын саны**

No	Түрү/жерди пайдалануу	Участоктордун саны	Таасирге дуушар болгон аянт	Үй чарбалардын саны
Исфана – Сүлүктү				
01	Турак	4	480 ч.м	4

Сүлүктү – Кольцо				
02	Турак	3	200 ч.м	3
	Жалпысы	**7**	**680 ч.м**	**7**

4.3. Таасирге дуушар болгон курулмардын жана үй чарбалардын саны

28 үй чарбаларынын ичинен 25 үй чарба, ар кандай типтеги 29 курулмаларды жоготушат.
2-таблица: таасирге дуушар болгон курулмалардын жана үй чарбалардын саны жөнүндө толук маалыматты чагылдырат.

Таблица 2: Таасирге дуушар болгон курулмалардын жана үй чарбалардын саны

Курулманын түрү	Таасирге дуушар болгон курулмалардын саны	Таасирге дуушар болгон аянт (кв.м.- чарчы метр (ч.м.); м)	Үй чарбалардын саны
Исфана - Сүлүктү			
Металл торчодон жасалган кашаа	14	1162 ч.м	14
Темир-бетондук кашаа	4	40.05 ч.м	4
Жыгач кашаа	3	0.75 ч.м	3
Ажаткана	2	11ч.м	2
Жалпысы	**23**		**21**
Сүлүктү – Кольцо			
Турак жай	1	50 ч.м.	1
Ажаткана	1	2 ч.м.	1
Кашаа	2	62м	2
Дубалдар	2	33м	2
Бардыгы	**6**		**4**
Жалпысы	**29**		**25**

Эскертүү: Исфана-Сүлүктү участогунда 2 үй чарба эки жолу саналган. Сүлүктү-Кольцо участогунда 1 үй чарба 1 турак жайды,1 дубалды жана 1 фирмага таандык ажатканаңы жоготот, 2 үй чарба ар бири 2ден кашаадан жоготушат.

4.4. Таасирге дуушар болгон дарактар жана үй чарбалар

28 үй чарба ичинен 22 үй чарба 261 түрдүү өлчөмдөгү дарактарын жоготушат. 3-таблица: таасирге дуушар болгон дарактар жөнүндө толук маалыматты берет.

Таблица 3: Таасирге дуушар болгон дарактар жана үй чарбалар

No	Дарактын түрү	Өлчөмү	Таасирге дуушар болгон дарактардын саны
01	Дарак	чоң	25
02	Дарак	орто	58
03	Дарак	кичинекей	178
	Жалпысы		**261**

4.5 Бизнести жоготуу

Бир үй чарба кайтарымсыз бизнесин жоготот (карьерди эксплуатациялоо). 4-таблица: таасирге дуушар болгон бизнес жөнүндө деталдуу маалыматты берет.

Таблица 4: Бизнести жоготуу

No.	Таасирдин тиби	Орточо айлык киреше (сом менен)	Орточо жылдык киреше (сом менен)
01	Туруктуу	30000	360000
	Жалпысы	**30000**	**360000**

4.6. Көчүрүүгө жардам берүү

Көчүрүү боюнча жөлөкпулду төлөп берүү, туруктуу бизнесин жоготкон үй чарбачылыгынан тышкары эч кимге карата колдонулбайт, анткени таасирге дуушар болгон үй чарбалардын эч кимиси олуттуу жапа чекпеген, көчүрүүгө муктаж эмес, же болбосо жалгыз аял же майып/кары-картаң же аялуу группа категориясына тушкөн өтө кедей башчылык кылган үй-бүлө эмес.

5. СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК АБАЛЫ

5.1. Баткен облусунун социалдык-экономикалык абалы

Баткен облусу - долбоордун таасирине кабылган, Ош облусу менен чыгыш тарабынан, Тажикстандын түштүк, батыш жана түндүк тарабынан жана Өзбекстан менен түндүк-чыгыш тарабынан чектешкен аймак. Областтын борбор калаасы - Баткен шаары. Жалпы аянты - 16.995 км2. Аймакта 3 район, 19 айыл өкмөтү, 198 айыл-кыштактар бар. Калктын жалпы саны - 441 100 адам.

Таблица 5:
Баткен облусундагы калктын этностук курамы

Этникалык топтор	Пайыз

Кыргыздар	76.5%
Өзбектер	14.7%
Тажиктер	6.9%
Орустар	0.8%
Татарлар	0.4%
Түрктөр	0.2%
Уйгурлар	0.1%
Башкалар	0.3%

Таблица 6: Баткен облусунун социалдык-экономикалык абалы

№	Баяндоо	Саны
01	Аянт	17,000 км2
02	Район	3
03	Айыл окмоту	19
04	Айыл	198
05	Калк	441100
06	Чарчы километрге (км^2) болгон калктын жыштыгы	26
07	Жумушсуздуктун деңгээли	8.6%
08	Жакырчылыктын чегинде жашаган калк	33.5% (2011)
09	Кедейлик чегинде жашаган калк	6.7% (2011)
10	Үйчарбанын орточо кирешеси	35600 сом
11	Жумушсуздуктун деңгээли	8.6%
12	Сабаттуулуктун орточо деңгээли	98.70%
13	Эркектер арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	99.30%
14	Аялдар арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	98.1%)
15	Жыныстык ара катышы (эркек/аял)	*0.96*
16	Калктын орточо жыштыгы	27
17	Таза сууга жеткиликтүүлүгүнүн пайызы	92% (2011)
18	Саламаттык сактоо кызмат көрсөтүүлөрүнө жеткиликтүүлүгүнүн жоктугунун пайызы	2% (2010)
19	Санитардык-гигиеналык кызмат көрсөтүүлөрүнө жеткиликтүүлүгүнүн пайызы	26.4% (2010)
20	Негизги киреше булактары	Айыл чарба жана тейлөө чөйрөсү

5.2. Долбоор участокторунун социалдык-экономикалык абалы

5.2.1. Исфана шаарынын социалдык-экономикалык абалы

Айылдардын саны=10; Долбоордон пайда алмакчы калкынын жалпы саны = 6,688; Калктын бир чарчы километрге болгон орточо саны =557; Социалдык тейлөө чөйрөлөрүнүн жалпы саны (мектеп=12; саламаттыкты сактоо=9) =21; Жакырчылыктын деңгээли=44%.

Таблица 7: Исфана шаарынын киреше булактары

№	Киреше булактары	Пайызы
1	Жумуш	44,1
2	Стипендия	0,6
3	Пенсия	11,4
4	Жеңилдиктер	0,3
5	Мамлекеттик жөлөкпул	0,7
6	Чогулткан акчалар	0,7
7	Мүлктөн келген киреше	2,2
8	Бирөөнүн багуусунда туруучу кишилер	37,6
9	Башка киреше булактары	2.4
	Жалпысы	100%

5.2.2. Самат айылынын социалдык-экономикалык абалы

Айылдардын саны =4; Долбоордон пайда алмакчы калкынын жалпы саны = 4,597; Калктын бир чарчы километрге болгон орточо саны = 429; Социалдык тейлөө чөйрөлөрүнүн жалпы саны (мектеп =5, саламаттыкты сактоо =4) =9; Жакырчылыктын деңгээли =21%.

8-таблицада: киреше булактарына тиешелүү маалымат берилген.

Таблица 8: Самат айылынын киреше булактары

№	Киреше булактары	Пайызы
1	Жумуш	61,4
2	Стипендия	0,2
3	Пенсия	11,3
4	Жеңилдиктер	0,4
5	Мамлекеттик жөлөкпул	0,5
6	Чогулткан акчалар	0,2
7	Мүлктөн келген киреше	1,5
8	Бирөөнүн багуусунда туруучу кишилер	24,0
9	Башка киреше бу-	0,5

	лактары	
	Жалпысы	100%

5.3. Таасирге дуушар болгон үй чарбалардын социалдык-экономикалык абалы

9 - 14 таблицаларда Исфана – Кайрагач участокторундагы тийиштүү үй чарбалардын демографиялык абалы жөнүндө маалымат берилген.

Таблица 9: Жалпы демографиялык маалымат

№	Үйчарбалар жөнүндө маалымат	
Исфана – Сүлүктү		
01	Үйчарбанын орточо өлчөмү	5
02	Ара катышы (эркектер/аялдар)	1.06
03	Эркектер арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	99%
04	Аялдар арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	97%
05	Орточо сабаттуулук деңгээли	98%
Сүлүктү – Кольцо		
01	Үйчарбанын орточо өлчөмү	5
02	Ара катышы (эркектер/аялдар)	1.4
03	Эркектер арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	90%
04	Аялдар арасындагы сабаттуулуктун деңгээли	80%
05	Орточо сабаттуулук деңгээли	85%

Эскертүү: Исфана-Кайрагач участогундагы таасирге дуушар болгон бардык үй чарбаларынын этникалык курамын кыргыздар түзөт.

Таблица 10: Таасирге дуушар болгон үйчарбаларынын кожоюндары

Участок	Үйчарбанын кожоюну			
	Эркек	Аял	Жесир/Аялы өлгөн эркек	Майып
Исфана - Сүлүктү	100%	00	00	00
Сүлүктү - Кольцо	100%	00	00	00

Эскертүү: Таасирге дуушар болгон үйчарбаларынын кожоюндарын эркектер түзөт.

Таблица 11: Негизги киреше булагы

№	Киреше булагы	Пайызы
1	Жумуш	44,1
2	Стипендия	0,6

3	Пенсия	11,4
4	Жеңилдиктер	0,3
5	Мамлекеттик жөлөкпул	0,7
6	Чогулткан акчалар	0,7
7	Мүлктөн келген ки-реше	2,2
8	Бирөөнүн багуусунда туруучу кишилер	37,6
9	Башка киреше бу-лактары	2.4
	Жалпысы	100%

Таблица 12: Калктын кесибинин түрү

№	**Кесип түрү**	**Бардыгы**	**Пайызы**
Исфана – Сүлүктү			
01	Мамлекеттик кызмат	6	5
02	Жеке сектор	35	29
03	Бизнес/Соода	3	2.5
04	Айыл-чарба	12	10
05	Пенсионерлер	2	1.6
06	Жумушсуздар	32	27
07	Студенттер	30	25
Сүлүктү - Кольцо			
08	Мамлекеттик кызмат	1	4
09	Жеке сектор	4	17
10	Бизнес/Соода	1	4
11	Айыл-чарба	0	0
12	Пенсионерлер	3	13
13	Жумушсуздар	7	29
14	Студенттер	7	29
15	Башкалар	1	4
Жалпысы		**144**	**100%**

Таблица 13: Жерди пайдалануу

№	**Жерди пайдалануунун түрү**	**Бардыгы (га)**	**Орточо уча-сток/Үйчарба**
Исфана – Сүлүктү			
01	Турак-жай	2.40	0.10
02	Айыл-чарба	1.75	0.07
Жалпысы		**4.15**	**0.17**
Сүлүктү – Кольцо			
01	Турак-жай	0.28	0.07
Жалпысы		**0.28**	**0.07**

Таблица 14: Таасирге дуушар болгон үй чарбалардын кирешелеринин орточо деңгээли

Участок	Орточо киреше	
Исфана-Сүлүктү	Үйчарбалардын орточо жылдык кирешеси	86000 сом
	Орточо жылдык таза киреше	12000 сом
Сүлүктү-Кольцо	Үйчарбалардын орточо жылдык кирешеси	105105 сом
	Орточо жылдык таза киреше	20105 сом

Эскертүү: Үй чарбанын орточо кирешеси бардык киреше булактарын камтыйт.

6. УКУКТУК ЖАНА САЯСИЙ БАЗА

6.1. Жерди алып коюу жана кочүрүү боюнча Кыргыз Республикасынын- мыйзамы

Кыргызстан жарандарынын укугуна тийиштүү негизги укуктук документ бул Кыргыз Республикасынын Конституциясы (Кыргыз Республикасынын мыйзамы боюнча 2010 жылдын 27 июнунда иш жузуно ашырылган). Кыргыз Республикасынын Конституциясынын мыйзамдарына ылайыктуу жер мамлекеттик, муниципалдык, жеке жана башка менчик түрүндө болот. Негизги жер боюнча укуктар Коснтитуцияда жана Жер кодексинде (1999ж) каралган, ошондой эле ал жерди колдонуу жана алуу маселелерин да жөнгө салат.

Жер кодексинин (1999 жыл) 68 беренеси жерди өнүктүрүү шарттарын анын ичинде проекттин таасирине кабылган мүлк үчүн базар баасында компенсация төлөө процедураларын аныктайт.

6.2. Дүйнөлүк банктын башкы принциптери жана процедуралары

Аргасыз көчүрүү боюнча Дүйнөлүк Банк саясатынын жалпы маселелри (ОС-4.12):

(a) Мүмкүн болушунча, аргасыз көчүүдөн оолак болуу керек, же текшерүү жана бардык техникалык альтернативдик аткарууларды талдоодон жана текшерүүдөн кийин минималдык өлчөмдө жасоо керек.

(b) Эгерде аргасыз көчүүдөн качуу мүмкүн эмес болсо, анда иш чаралар туруктуу өнүгүү программа катары, ага жетишерлик инвестициялык ресустар бөлүнүп берилүүсү менен иштелип чыгуусу жана аткарылышы керек, бул, проектти ишке ашыруу учурунда көчүрүлгөн тараптарга пайда алып келүүсүнө шарт түзөт. Көчүрүлүүчү тараптар менен көчүрүүнүн олутту маселелери тууралуу консультация өткөрүлүшү керек; бул

адамдарга көчүрүү иш аракеттерди пландоо жана ишке ашыруу учурунда катышуусуна мүмкүнчүлүк түзүлүп берилиши керек.

(c) Көчүрүлгөн тарапка жашоо шарттарын жакшыртууга жана жогорулашына жардам көрсөтүү керек, кайсы бир көрсөткүч жогору турарына байланыштуу реалдуу түрдө жок дегенде көчүргөнгө чейинки же проект башталганга чейинки деңгээлге жеткирүү зарыл.

6.3. Ушул бөлүм боюнча компенсация алуу укугу (КИП)

- Кимдир бирөөнүн үйү же имараты толугу менен же жарым-жартылай проекттин убактылуу же туруктуу тассирине учураган үй чарбалар;
- Кимдир бирөөнүн турак же коммерциялык имараты жана/же айыл чарбалык жерлери (же башка эгин эгилүүчү жерлер) толугу менен же жарым-жартылай проекттин (убактылуу же туруктуу) тассирине учураган үй чарбалар;
- Бизнесин убактынча же таптакыр жоготуп жаткан үй чарбалар;
- Мыйзамсыз жер ээлери компенсация алууга укугу жок болушат, бирок таасирге учураган жерге байланыштуу мүлкүнө компенсация алышат.
- Эгерде мөөнөт аяктаган соң (30 сентябрь 2013 жыл) проекттин таасирине кабылган аймакка жарандар көчүп келсе же үй чарба тургузулса, алар компенсация алууга укукгу жок.

6.4. Компенсациялык өлчөмдөрдүн матрицасы

15 таблица: Берилген кыска КИП үчүн проекттин таасирине учураган уй чарбалардын укугу

15 таблица: Компенсациялык өлчөмдөрдүн матрицасы

Мүлк	Мүнөздөмө	Проекттин таасирине учураган уй чарбалар	Компенсациялар
Турак / коммерциялык жерлер	Жерди жоготуу	Расмий ээси	Таасирге учураган жерге аянтына, сапатына жана мейкиндик жеткиликтүүлүгүнө жараша акчалай түрдө компенсация (салык, регистрациялык жыйым жана өткөрүп берүүдөн сырткары чыгымдар).
Үйлөр жана имараттар		Бардык туура келген проекттин таасирине учураган үй чарбалар (анын ичинде менчик ээлери эместер)	Имараттарды алмаштыруу жана башка таасирге уураган көчпөс мүлк үчүн калыбына келтирүү баасында акчалай (кайра колдонуучу материалдарды, амортизация жана операциялык кармалуудан чыгымдардан сырткары) компенсация
Дарактар	Таасирге	Бардык туура	Азыркы базар баасына ылайыктуу акчалай ком-

	учураган дарактар	келген проекттин таасирине учураган үй чарбалар (анын ичинде менчик ээлери эместер)	пенсация
Бизнес	Бизнести кайтарылбас түрдө жоготуу	Бардык туура келген проекттин таасирине учураган үй чарбалар (анын ичинде менчик ээлери эместер)	Бир жылдык кирешеге барабар акчалай (кирешеге жараша төлөнүүчү салыктын негизинде) компенсация

7. КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР, КАТЫШУУ ЖАНА МААЛЫМДОО

Коомдук консультациялар, катышуу жана маалыматтык-пропагандалык иш чаралар көчүрүүнү пландоо учурунда бөлүнгүс мучө катары, көчүрүүнү жүргүзүү, мониторинг жана баа берүү ТЭО проектинин этапынан баштап жүрөт жана проекттин ишке ашуусуна чейин, андан сырткары мониторинг жана проект аяктагандан кийинки баа берүүсүнө чейин уланат.
Катышы бар мамлекеттик кызматтык тараптар консультацияык топ менен бирге жергиликтүү бийлик өкүлдөрүн жана калкты проект даярдалып жана ишке ашуусун маалымдайт, техникалык-экономикалык негиздөө үчүн тартылган консультанттар Транспорт жана жол министрлигинен сунушталган.

Социалдык-экономикалык маалымат жыйноо менен алектенген топ жана ДОД проекттин таасирине кабылган эл, коомдун өкүлдөрү, жергиликтүү өкмөт мүчөлөрү, райондук администрация, өкмөттүк эмес уюм жана башка катышы бар топтор менен көчүрүүнүн таасирлери, проекттин таасирине кабылган мүлктүн азыркы учурдагы базар баасы, Кыргыз Республикасынын Жер Кодексине жана Дүйнөлүк Банктын көчүрүү саясатына ылйыктуу ОС – 4.12 жана бул проектте бекитилген Көчүрүү боюнча Рамалык Планга ылайктуу, проектте колдонулуучу көчүрүүгө жардам жана компенсация тууралуу расмий жана расмий эмес консультацияларды өткөрдү

Бул кыска КИПтин жыйнтыкталган маалыматы проекттин таасирине кабылган адамдарга, уюмдарга жана катышы бар мамлекеттик мекемелерге алардын активдүү катышуусу үчүн, мониторинг жүргүзүү жана ар бир проект үчүн даярдалган кыскача КИПке баа берүү үчүн расмий түрдө жарыяланат.

Аягында, бул Көчүрүү Иш аракеттери боюнча Кыскача План ЖТМ ГРИПтин веб сайтында www.piumotc.kg орус жана кыргыз тилинде жарыяланат, жана Дүйнөлүк Банктын веб сайтында англис тилинде жарыяланат.

Ар бир проект учун КИПтин ийгиликтүү аткарылышына арыздарды кароо механизми проекттин таасирине кабылган адамдарга КИП тууралуу кандайдыр бир суроонун натыйжаларын жумшартуу чараларын камсыздап жардам берет.

8. ИНСТИТУЦИОНАЛДЫК ТҮЗҮЛҮШ

8.1. Институционалдык структура

КИП проектин даярдоо жана ишке ашыруу учурунда бир нече мекемелер жана кызыкдар болгон тараптар катышат. Алардын катарында КР ЖТМ, жерлерди алуу жана көчүрүү ведомстволор аралык комиссия, көзөмөлдөө боюнча консультант, коомдук жана жарандык уюмдар бар.

8.2. Транспорт жана Жол Министрлиги

ТЖМ, аткаруучу-мекеме катары жолдорду өнүктүрүү үчүн КИПти даярдоо жана ишке ашуусуна толук жоопкерчилигин алат. Көчүрүү маселелерди айкын башкаруу Инвестициялык долбоорлоду ишке ашыруу тобуна берилген (ИДИТ). Үч кызматчыдан турган коргоо чаралары боюнча адистер тобуна КИПтин даярдалышы, жүрүшү жана ошого байланыштуу бардык иш чаралар, ошондой эле көзөмөлдөө жана координация, таасирлерди иликтөө, көз карандысыз мүлктү баалоочу адис жалдоо жана анын ишин көзөмөлдөө, КИПти жарыялоо, коомдук консультацияларды өткөрүү, арыздарды кароо, компенсация тууралуу келишимге кол коюу, КИПтин мониторингинин жүрүшү жана компенсация төлөмдөрүн бөлүп берүү милдети жүктөлгөн. Проектти камтыган аймакта ЖТМ жол-эксплуатациялык ишкана аркылуу райондук деңгээлде жана Сызыктык Өндүрүштүк Унаа Жол Башкармалыгы аркылуу областтык деңгээлде КИПти башкаруу иш чараларын жүргүзөт

8.3. Жерди алып коюу жана көчүрүү боюнча ведомстволор аралык комиссия

Тийиштүү министрликтер/ведомстволор жана жергиликтүү бийлик мучөлөрү бөлүнүүчү тилкеде жайгашкан үй чарба мүлктөрүнүн баа берилүүсүндө ведомстволор аралык комиссияда көрсөтүлөт.

8.4. Көзөмөлдөө боюнча консультант

Эл аралык көчүрүү боюнча адистен, бир жергиликтүү иликтөөчү адистен жана бир көчүрүү боюнча жергиликтүү адистен турган көзөмөлдөө боюнча консультанттын тобу бардык талаалык иликтөөлөрдү жана даярдануунун жүрүшүнүн мониторинги жана КИП баалоосун жүргүзөт, ошондой эле ЖТМ талабына ылайыктуу техникалык жардам көрсөтөт.

8.5. Жарандык уюм

Жергиликтүү бир өкмөттүк эмес ишканага КИПтин тышкы мониторингин жүргүзүү иштери жана зарыл болгон учурда Арыз Кароо Тобун менен тыгыз байланышта жана анын тарабынан колдоо көрсөтүлүүсү менен мониторинг жүргүзүү тапшырылат.

9. Арыздарды карап чыгуу механизми

9.1. Маселелер

Таасирге кабылган үй чарбаларга туура келбеген чечимдер боюнча кайрылуу үчүн, кыскача КИПти ишке ашыруу учурунда ыкмалар же ишмердүүлүк мүмкүнчүлүк берүү үчүн арыздарды кароо боюнча Механизм иштеп чыгарылат. Таасирге кабылган үй чарбалар өзүнүн укуктары жөнүндө жана консультация, иликтөөлөр, компенсация төлөө, жана проектти ишке ашыруу учурундагы ооз эки же жазуу түрүндө берилген арыз кароо процедуралары жөнүндө толук маалымдалат. Арыздарды чечүү процедураларын узакка созуулусуна жол беребеш үчүн, ал арыздардын алдын алууга көңүл бурулат.

9.2. Арыздарды Кароо Тобу (АКТ)

АКТ проекттин ишке ашуу мөөнөтүнө гана түзүлөт. АКТка бардык арыздарды талкуулого керектеличү ишчараларды өткөрүү, алардын укуктуулугун текшерүү, мүмкүн болгон таасирлердин масштабын текшерүү, компенсация төлөмдөрү тууралуу чечим жана арыз кароо механизминин иштешин көрсөтүү/жеңилдетүү тапршырмалар жүктөлгөн. АКТ ИДИТ кыматчыларынан, консультациялык компаниялардын өкүлдөрүнөн, УЖБ, жол-эксплуатациялык ишканадан, проекттин тааасирине кабылган үй чарбачылардан, мамлекеттик эмес уюмдардан түзүлөт.
АКТ жеке жарандар жана алардын уюмдарына, жергиликтүү калк үчүн, проект жүрүп жаткан жерде түздөн-түз катышы бар жарандык сектордун өкүлдөрү үчүн жеткиликтүү.
Келип түшкөн арызга чара көрүү үчүн негиздүү баа берүүнү жергиликтүү ыйгарым укуктуу жак же жоопкерчиликтүү жак жергиликтүү деңгээлде өткөрөт.

9.3. Арыздарды кароо процесси

Арыздарды кароо механизми (АКМ) үч деңгээлден турат: жергиликтүү, борбордук жана эл аралык.
Проекттин таасирине кабылгандардын арызы жана билдирүүсү төмөнкү 16 таблицада көрсөтүлгөн процесстин жардамы менен иреттелет.

16 таблица: Арыздарды кароо процесси

Кадам		Процесс	Мөөнөт
1 кадам	**Жергиликтүү деңгээл**	Алгач арыз жергиликтүү деңгээлде берилет. Арызданууучу тарап арызын Транспорт жана Министрлиги жергиликтүү АКТнын мүчөсү катары дайындаган ыйгарым укуктуу өкүлгө (инженердин дардамчысы) жеткирет. Ыйгарым өкул арызданууучу менен, жергиликтүү жол-эксплуатациялык ишкана, ИДИТ, жергиликтүү өкмөттүн өкүлдөрү жана жергиликтүү өкмөттүк эмес ишканалар менен кеңешкен соң Жергиликтүү АКТтын аракеттерин демилгелейт. ИДИТ менен кеңешкен соң, ыйгарым өкүл арыз боюнча акыркы чечим кабыл алат жана арыздын укуктуулугун текшерип чыгып арыздоочу тарапты маалымдайт. Жергиликтүү деңнээлде арызды чечүү мумкүнчүлүгү жок болсо анада ал тууралуу маалымат арызданууучу тарапка жана борбордук АКТка жиберилет.	15 күн
2 кадам	**Борбордук деңгээл**	Эгерде жергиликтүү деңгээлде күндүн ичинде арыз чечилбесе анда арызданууучу тарап арызды борбордук деңгээлге жөнөтөт – ЖТМ, Грип офиси. Андан соң АКТ ИДИТ өкүлдөрү менен биргеликте арыздын укуктуулугун жана кандай жолдор менен чечүү мүмкүн экендигин аныктайт. Эгерде арызды борбордук деңгээлде чечүү мүмкүн эмес болсо анда арызданууучу тарапка бул тууралуу маалымат берилет жана анын эл аралык уюмдарга аны менен кошо проектти каржылоочу эл аралык каржы уюмдарына кайрылууга укугу бар экени айтылат.	15 күн
3	**Эл аралык деңгээл**	Эгерде арызды кароо жыйынтыгы боюнча жергиликтүү деңгээлде да, борбордук деңгээлде да чечим кабыл алынбаса арыз эл аралык деңгээлде каралат. Зарыл болгон учурда жарандардан келип түшкөн арыздарды биротоло карап чыгуунун жыйынтыктарынан соң эл аралык деңгээлде акыркы чечим кабыл алынышы керек	

9.4. Арыздарды кароочу топтун документтерин каттоо

Даттанууларга жана кызматтардын натыйжаларына үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү үчүн, ошондой эле Бүткүл дүйнөлүк банкынын мезгилдуу козомолдоосу учун , АКТ нун тарабынан берилген бардык келип тушкон даттануулардын, арыздардын каттоосун Транспорт жана байланыш министрилиги(ТБМ) жана Инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу тобу (ИДИТ) жетектейт.

10. МОНИТОРИНГ ЖҮРГҮЗҮҮ ЖАНА БААЛОО СИСТЕМАСЫ

Мониторинг жүргүзүү жана баалоо системасы долбоор тарабынан социалдык коргоо чараларын камсыз кылуу үчүн түзүлөт. Көрүлгөн чаралар, долбоордун таасирине кабылган үй-чарбаларына он таасирин тийгизуусуно же жок дегенде алардын абалы долбоор башталганга чейинки абалына салыштырмалуу начар болбошуна ынанышы учун, долбоор көчүрүү процессине жана компенсациялоо жол-жоболоруна мониторинг өткөрүү менен баалоо жүргүзүүгө тийиш.

Мониторинг жүргүзүү жана баалоо программасы, көчүрүү жана компенсациялоо боюнча чаралары аткарылгандан кийин үзгүлтүксүз жүзөгө ашат. Бул программанын аймагында, көчүрүү жана компенсациялоо чараларынын канчалык даражадагы талаптардын сакталгандыгынын, таасирге учураган үй-чарбанын (ТУҮ) канчалык даражада өздөрүнүн кирешесин калыбына келтире алышкандыгынын баасы аныкталат.

Курулуш учурунда көчүрүү жана компенсациялоо жол-жоболоруна байланышкан мониторинг өткөрүү жана баа берүү аспектилери үчүн, курулуш боюнча көзөмөлдөө адиси жооп берет. Курулуш иштеринин башталышына чейин, ТУҮ жөнүндө базалык маалыматтарга кошумча терс таасирлердин кесепеттерин азайтуу жана ушуга зарыл болгон иш-чаралар боюнча маалыматтардын жыйнагы откорулот. Кийинки мониторинг жургузуу процесси бир нече айдан кийин курулуштун жыйынтыктоочу стадиясына чейин, мындан аркы мониторинг жургузуудо терс таасирлерди азайтуу боюнча жана долбоорду реализациялоодо алынган потенциалдуу пайданы баалоо учун откорулот.

10.1. Мониторинг жүргүзүү жана баа берүү көрсөткүчтөрү

Көрсөткүчтөрдүн катары ,ТУҮны кочуруу жана компенсациялоо чараларынын таасирлерин баалоо учун колдонулушу мумкун. Төмөнкү 17 таблицада кээ бир негизги көрсөткүчтөр берилген

Таблица 17: Мониторинг жүргүзүүнүн көрсөткүчтөрү

Таасирлер	Көрсөткүчтөр
Долбоордун таасирине учуроонун натыйжасында жоготулган мүлктөр жана үй-чарбалары так бааланган	Таасирге кабылган ар бир уй-чарбанын жоготкон обьектерин инвентаризциялоо
Таасирине кабылган уй - чарбалары менен коомдук консультациялар, көчүрүү жана компенсациялоо маселелери боюнча чечим кабыл алууда алардын катышуусун камсыз кылат	Таасирге кабылган үй-чарбалары менен коомдук консультациялар жүргүзүлдү. Таасирге учураган үй-чарбалары жоготууларынын өлчөмү жонундо жана көчүрүүдө жана компенсациялоодо өздөрүнүн укуктары жөнүндө так маалымат алды. Консультациялар коомчулук менен өзүнө бардык категориядагы таасирлерге кабылган жарандарды камтып, алардын көз караштарына карата көчүрүү жана компенсациялоо иш-чаралары угулат.

Таасирлер	Көрсөткүчтөр
Жоготулган мулктун көлөмүнө (баалуулугуна) жараша көчүрүү жана компенсациялоо иш-чаралары жөнүндө чечими кабыл алынат	Баа беруу Комиссиясы кочуруу боюнча жана компенсациялоо жолжобосуна ылайык жер ээлерине жана жер пайдалануучуларга келтирилген зыянды ордун толтуруу жобосу жонундо чечимин кабыл алат. Таасирге кабылган уй-чарбаларына социалдык-экономикалык изилдөө жүрүшүндө бааланган, көчүрүүдө жоготулган мулкторго тиешелуу жана компенсациялоо жонундогу чечими
Кирешенин булагын калыбына келтирүү жана түзүп чыгуу боюнча чараларга тийиштүү түрдөгү жоготуулардын ордун толтурат	Таасирге кабылган үй-чарбаларынын кирешелеринин абалы жакшырды.

11. БААЛОО ЫКМАЛАРЫ ЖАНА КОМПЕНСАЦИЯЛАР

11.1. Таасирге дуушар болгон жерлер үчүн компенсация

18-таблица: Таасирге дуушар болгон жерлер үчүн компенсация жөнүндө толук маалымат берет, 1 бирдикке болгон баасы менен.

Таблица 18: Таасирге дуушар болгон жерлер үчүн компенсация

Жерди пайдалануу түрү	Таасирге дуушар болгон аянт	1 бирдикке болгон баа	Жалпы наркы
Исфана – Сүлүктү			
Турак	480 ч.м.	100 сом	48000 сом
Сүлүктү – Кольцо			
Турак	200 ч.м.	100 сом	20000 сом
Бардыгы	**680 ч.м.**		**68000 сом**

11.2. Таасирге дуушар болгон курулмалар үчүн компенсация

19-таблица: таасирге дуушар болгон ар кандай түрдөгү курулмалар үчүн компенсация жөнүндө толук маалыматты берет, 1 бирдикке болгон баасы менен.

Таблица 19: Таасирге дуушар болгон курулмалар үчүн компенсация

No	Курулмалар түрү	Үй чарб. саны	Таасирге дуушар болгондор	Баасы (1 бирдикке)	Жалпы сумма
Исфана – Сүлүктү					
01	Металл торчодон жасалган кашаа	14	1162 куб.м	87,3 сом	101443
02	Темир-бетондук кашаа	4	40.05 ч.м	2554 сом	102288
03	Жыгач кашаа	3	0.75 ч.м	26433 сом	19825

04	Ажаткана	2	9 ч.м	5109 сом	45980
	Аралык жыйынтык	**23**			**269536 сом**

No	Курулмалар түрү	Үй чарб. саны	Таасирге дуу-шар болгондор	Баасы (1 бирдикке)	Жалпы сумма
Сүлүктү – Кольцо					
01	Турак бөлмө	1	50 ч.м	2800сом	140000
02	Ажаткана	1	2 ч.м	2500 сом	5000
03	Кашаа	2	62м	100 сом	6200
04	Дубалдар	2	33м	354.5 сом	11700
	Аралык жыйынтык	**6**			**162900 сом**
	Жалпысы	**29**			**432436 сом**

11.3. Таасирге дуушар болгон дарактар үчүн компенсация

20-таблица: таасирге дуушар болгон ар кандай типтеги дарактар үчүн компенсация жөнүндө толук маалыматты берет, 1 бирдикке болгон баасы менен.

Таблица 20: Таасирге дуушар болгон дарактар үчүн компенсациялар

No	Дарактын түрү	Дарактардын саны	Баасы (1 бир-дикке), сом	Жалпы баасы (сом)
01	Дарак (чоң өлчөм)	25	1500	37500
02	Дарак (орточо өлчөм)	58	1000	58000
03	Дарак (кичинекей өлчөм)	178	500	89000
	Жалпысы	**261**		**184500**

11.4. Бизнести жоготкондугу үчүн компенсация

21-таблица: бизнести жоготкондугу үчүн компенсация жөнүндө маалыматты берет

Таблица 21: Бизнести жоготкондугу үчүн компенсация

No.	Бир айлык киреше	12-айлык киреше өлчөмүндөгү компенсация
01	30000 сом	30000Х12=360000 сом

12. КӨЧҮРҮҮНҮН БЮДЖЕТИ ЖАНА КАРЖЫЛОО

12.1. Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планынын ишке ашыруу наркы

Компенсациялардын жана жерлерди алып коюу башкаруусунун наркын кошуп, даяр-доого жана ишке ашырууга, Кыскача КИПтин мониторингине жана баалоосуна кеткен бардык чыгымдар, долбоордун наркынын ажыратылгыз бөлүгү катары каралат. 22-

таблица: Кыскача КИПти ишке ашыруу үчүн сметалык чыгымдар жана бюджет жөнүндө маалыматты берет.

Таблица 22: КИПтин ишке ашыруу наркы

No.	Аталышы	Баасы (сом менен)	Баасы (АКШ доллары менен)
Исфана – Сүлүктү			
A	**Компенсация**		
1	Жер үчүн компенсация	48000	
2	Курулмалар үчүн компенсация	269536	
3	Дарактар үчүн компенсация	184500	
Аралык жыйынтык А		**502036**	
Сүлүктү - Кольцо			
B	**Компенсация**		
1	Жер үчүн компенсация	20000	
2	Курулмалар үчүн компенсация	162900	
3	Бизнести жоготкондугу үчүн компенсация	360000	
Аралык жыйынтык B		**542900**	
КИПти ишке ашыруу боюнча көмөкчү чыгашалар			
C	Тышкы мониторинг жүргүзүү боюнча компаниянын кызмат көрсөтүүлөрдүн наркы (бир жолу төлөнүүчү сумма)	160000	
КИПтин жалпы чыгымдары (A+B+C)		**1204936**	
D	Башка административдик чыгымдар 10%	120494	
	Күтүлбөгөн чыгымдар КИПтин наркынан 5%	**60247**	
Жалпы жыйынтык (A+B+C+D+E)		**1385677 сом**	**28571 USD**

Эскертүү - тышкы мониторинг жүргүзүү боюнча компаниянын кызмат көрсөтүүлөрдүн наркы (КИПти ишке ашыруунун негизиндеги тышкы мониторингин жүргүзүү боюнча ӨЭУнүн кызмат көрсөтүүлөрдүн наркы) таасирге дуушар болгон үй чарбалардын санын эске алып, бир жолку төлөнүүчү сумманын негизинде саналган. Бирок Транспорт жана Жол Министрлиги иш жүзүндөгү муктаждыгына жараша ушул сметага өзгөртүү киргизиши мүмкүн.

12.2. Каржылоо булагы

КИПге тиешелүү Компенсация үчүн бардык каражаттар, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан берилет. КР ТжЖ Министрлиги Кыргыз Республикасынын Финансы Министрлиги тарабынан бекитилген бюджет алып, өз убагында Кыскача Көчүрүү боюнча иш-аракет планын ишке ашыруу үчүн зарыл каражаттарды бөлүп бермекчи.

13. КӨЧҮРҮҮ БОЮНЧА КЫСКАЧА ИШ-АРАКЕТТЕР ПЛАНЫН ИШКЕ АШЫРУУ ГРАФИГИ

Сүрөт 3. Көчүрүү боюнча Иш-аракеттер Планын ишке ашыруу мөөнөттөрү

КИПтин милдеттери				2014					
	март	**апр.**	**май**	**июнь**	**июль**	**авг.**	**сент.**	**окт**	**нояб.**
Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан бекитүү									
Дүйнөлүк Банктын сереби жана макулдашуусу									
Каражаттарды бөлүп берүү									
Таасирге дуушар болгон үй чарбаларга компенсац. төлөп берүү									
Шайкештик жөнүндө отчёт									
Курулуш иштеринин башталышы									
Ички мониторинг									
Тышкы мониторинг									

ТИРКЕМЕЛЕР

Тиркеме 1

Таасирге дуушар болгон үй чарбалардын атынан сурамжылоодо катышкан адамдардын тизмеси

Исфана - Сүлүктү

1. Ешбаева Уулкан
2. Маматов Талант
3. Нишанова Гулайым
4. Жеенмуратов Карим
5. Макамбаев Аширбай
6. Жеенбеков Камбарбек
7. Гапаров Ашырбай
8. Рахманов Эрмек
9. Мамутова Минайим
10. Маматбарикава Джазгил
11. Марзаемдини Абибалла
12. Калыков Таалай
13. Ботогазиев Жаныбек
14. Шамаев Рустам
15. Шамаев Ходхомурат
16. Козубаева Гулупа
17. Каламбеков Турдали
18. Аманов Кубаныч
19. Ташов Камчы
20. Орозалиев Кубат
21. Сарыев Нуманжан
22. Азимбаева Насбугул
23. Буребеков Улукбек
24. Максытова Кундузкан

Сүлүктү – Кольцо

25. Уйчуджали – карьердин ээси
26. Муратов Пахридин
27. Полотов Рустам
28. Ташиев Эргеш

Тиркеме 2

Социалдык-экономикалык изилдөөнүн жана ҮДТ нүн анкетасы

Социалдык-экономикалык изилдөөнүн жана Үй-чарбаларды деталдуу текшерүүнүн анкетасы

Сурамжылоонун датасы: ....

A. Үй-ЧАРБАЛАРЫ БОЮНЧА ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

- Үй-Чарба ээсинин аты-жөнү: ______________________Жынысы: ________________
- Үй дареги: ....…
- Району.. Области..
- Телефон номери: _________________________
- Үй-чарбасынын унаа жолунун участкасына карата жайгашкан орду: болжол менен км: _

Башка маалыматтар

- Үй-чарба мүчөлөрүнүн жеке абалы:
  1. Бардык мүчөлөр денисак болуп эсептелинет [ ]
  2. Майыптардын болушу [ ] Саны: [ ]
- Кыргызстанда жакырчылык чеги менен аныкталган кедей үй-бүлөлөр: Бар [ ] Жок[ ]

B. СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК ТЕКШЕРҮҮ (СЭТ)

1. Үй-чарбаларынын тузулушу (анын ичинде үй-чарба башчысы)

No.	Аты, жөнү	Жынысы	үй-чарба ээсине тиешелуулор	Жаш курагы	Улуту	Негизги иштер	Билим деңгээли (7 жаштан жогору)
		1=эркек 2=аял	0= Үй-бүлө башчысы 1 = Күйөөсү/аялы 2 = атасы/апасы 3 = уулу/кызы 4 = күйөөбаласы/келини 5 = небере 6= агасынын баласы/кызы 7 = башкалар		1 = Кыргыз 2 = Орус 3 = Өзбек 4 = башкалар	1 = Мамлекеттик кызматчылар 2 = Жеке сектордо иштегендер 3 = айыл-чарбасында иштегендер 4 = кызмат көрсөтүү чөрөсүндөгүлөр 5 = ишкердик/соода 6 = фермерлер 7 = пенсионерлер 8 = жумушсуздар (эмгекке жарамдуу гана адамдардын) 9 = катышуучулар 10 = башкалар (тактоо)	0=Жок 1=Башталгыч 2=Орточо 3=Колледждик 4=Жогорку жана ашыкча жогорку
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

Үй-чарбанын жалпы мүчөлөрү______Эркек_____ Аял_____

2. Жашоо укугунун статусу

- Жашап туруугa уруксаты бар [ ]

- Убактынча жашоого уруксаты бар [ ]
- Жашоого уруксаты жок [ ]
- Мыйзамсыз тургундар [ ]
- Башкалардыкын ижаралагандар (үйдүн \ курулуштун ээси эмес) [ ]

3. Жерлерге ээлик кылгандар

3.1 Менчиктеги жерлер? Ооба__; Жок ___

3.2 Жердин тиби/категориясы: Турак-жай ___; Коммерсиялык ___; Айыл-чарбалык

3.3 Жер ээлөөнүн көлөмү: Турак-жай ($м^2$) ___; Коммерсиялык ($м^2$) ___; Айыл-чарбалык __ га

3.4 Жер элөөнүн статусу: Менчик ээси __; Ижара__; Жамааттык ___; башкалар ___

4. Малдарга ээлик кылгандар

Туру	**Саны**
Уйлар	
Койлор	
Эчкилер	
Жылкылар	
Эшектер	
Тооктор	
Жана башкалар	
Жалпы жыйынтык	

5. Жашоо шарттары

5.1 Үй-чарбасынын орточо айлык кирешеси: ………………….......................... сом____

- Кирешенин булагы**:** _
  1. Айыл-чарба ишинен……………………………………………………..сом _____
  2. Бизнес/соода аракеттери………. …………………………………………сом _____
  3. Жумуш менен эмгек акысына камсыз болуу ….................................сом _____
  4. Жана башка кирешенин булактары (м, акча которуулар) ………………сом _____
  5. Мамлекеттик пенсиялар……………… ……………………………………сом______

Жалпы жыйынтык сом _____

5.2 Үй чарбаларынын орточо айлык чыгымдары

- Үй чарбаларынын орточо айлык чыгымдары........... .... сом
- Жылдык киреше-жалпы чыгымдардын балансы:
  - Нет экономииҮнөмдөө жок (чыгымдарды жабуу үчүн гана жетиштүү киреше) [ ]
  - Акчаларды үнөмдөөгө болмок (чыгымдарга караганда көбүрөөк киреше) [ ]
  - Чыгымдарга караганда киреше аз [ ]

5.3 Тиричилик жана керектөө буюмдарын болушу

- Электр энергиясы ооба: [ ] жок [ ]
- Таза суу:
  1. Агын суу [ ]
  2. Кудук/скважиналар [ ]
  3. Башка булактар [ ]

5.4. Транспорт жана электротехника каражаттары

1. Унаалар [ ] Саны: ....
2. Мотоцикл [ ] Саны: ....
3. Сыналгы [ ] Саны: ....
4. Муздаткыч [ ] Саны: ....

5.5. Тамак-аш даярдоо учун пайдаланылган энергиялар:

1. Электр энергия [ ]
2. Газ [ ]
3. Отундар [ ]
4. Башкалар [ ]

5.6. Алынган кредиттер

5. Банктан………………………………………………..…… сом
6. Кредиттин максаты ……………………………………..
7. Башка ишканалардан…………………………………... сом
8. Кредиттин максаты ……………………………………………
9. Жеке адамдан …..... сом
10. Кредиттин максаты ………………………………..............

5.7. Коомдук жайларга жана саламаттык сактоо объектилерине кирүү

Кызматтар/социалдык кызмат	1.ооба	2.жок	1=аз 1 км	2= 1 ден 2 км чейин	3= от 2 ден 5 км чейин	4= 5 км көбүрөөк
а. Саламаттыкты сактоо кызматы						
1. Медициналык пункту						
2. Райондук оорукана/клиника						
3.Жеке менчик медициналык борбору						
4. Аптека						
б. Базар						
в. Бала-бакча жана мектеп						
5. Бала-бакча						
6. Башталгыч мектеби						
7. Орто мектеби						
8. Кесиптик-техникалык окуу жайы						
9.Колледж/орто техникалык окуу жайлары						
г. Социалдык чөйрөдөгү башка объекттер						
10. Коомдук үйлөр						
Мечит/чиркөө						
11. Спорттук борборлор, аянттар						

C. ҮЙ-ЧАРБАСЫНЫН ЖОГОТУУЛАРЫНЫН ТҮРҮ

1. **Жерди жоготобу? Ооба__ Жок ___Эгерде Ооба болсо, кандай типтеги жерди жоготушат? (Айыл-чарба / Турак-жай / Коммерциялык / жана башка)**

2. Таасирге кабылган учатканын жалпы аянты_______3. Таасирге кабылган аянт_____________

3. Учурдагы бааланган баасы, чарчы метр боюнча________сом

4. **Курулуштарды жоготобу? Ооба __ Жок __ Эгерде Ооба болсо, кандай типтеги курулуштарды жоготушат? (Турак-жай / Коммерциялык / жана башка)**

5. Таасирге кабылган учатканын жалпы аянты ____________ 6. Таасирге кабылган аянт ______

6. Таасирге кабылган курулуштардын учурдагы болжолдонгон баасы _________

7. Таасирге учураган курулуштарды тиешелуу ондоп тузоодон кийин пайдаланууга мүмкүн болот? Ооба____ Жок____; эгерде Ооба болсо, мындай ондоо иштеринин эсептик баасы кандай? _______

8. Таасирге учураган курулуштарды башка жайга кочуруу/которуу талап кылынабы? Ооба____ Жок_____

(Эгерде ооба болсо)

9. Болжолдуу которуунун баасы ________сом; жана курулуш мөөнөтүндө _______ кун.

10. Айыл-чарба маданиятынын өндүрүштүк турунун таасирге учураган жер участкалары, ________;
Өндүрүштүн жылдык көлөмү чарчы метр менен________; кг баасы_______ сом

11. Таасирге учураган бак-дарактардын тиби:
а) Көчөттөрдүн саны: _______; сметалык баасы__________сом
b) Мөмөлүү бак-дарактардын саны: _____; сметалык баасы _______ сом;
c) Жыгач учун, дарактардын саны. ______; сметалык баасы _______ сом

Д. ТААСИРГЕ КАБЫЛГАН БИЗНЕС ҮЧҮН

1. Сиздин уй-чарбаныздын бизнеси долбоордун таасирине кабылабы? Ооба__ Жок __
   Таасирге кайтарымсыз туру ___; убактылуу ___

2 Эгер бизнес таасирге кабылса, ал кандай бизнестин туру
__ Кичинекей турдуу товарларды буюмдарды сатуучу дүкөнчө/ларек, (мөмө-жер жемиштер, суусундуктар, үй-тиричилик шаймандары ж.б)
__ Тамак-аш сатуучу/ресторан/кафелер
__ Механикалык -ондоо цехи
__Жана башка: тактоо _______________

3. Сколько человек (в том числе из ваших ДХ) работают в бизнесе? __ Мужчин; __ Женщин
4. Сколько не являются членами ДХ? __ Мужчины; __ Женщины
5. Люди, работающие в бизнесе, получают зарплату? __Да; __ Нет
6. Если ДА, общий средний ежемесячный доход, который выплачивается? ____сом/месяц (для всех тех, кто работает в бизнесе)
7. Средний ежемесячный прибыль бизнеса? _____ Общая выручка; _____ Общий доход
8. Количество рабочих часов / дней? ______ Количество рабочих дней в неделю, сколько ведет свою деятельность бизнес? _______
9. Бизнес зарегистрирован? __Да; ___ Нет

Е. КОНСУЛЬТАЦИЯ БЕРУУ УЧУН СУРООЛОР

1. Эгер сиз көчүшүнүз керек болсо, көчүрүүнүн /компенсациялардын кандай варианттарын сиз артык коруп жогору баалайсыз?

3. Кирешелерди калыбына келтируу учун сизге кандай жардамдар талап кылынат?

Тастыкталган:

Сурап билуучу **Үй ээлери жана Үй-чарбалардын өкүлдөрү**